Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 59 (7.148) 1990 йил 13 март, сешанба Баҳоси 3 тийин

Тонгги газеталарда

⊙ «СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари учинчи Съезди кун тартиби тўғрисида» ҳамда «Янгитдан сайланган СССР халқ депутатлари ваколатларини эътироф этиш тўғрисида» Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи халқ депутатлари съездининг қарорлари эълон қилинган.

⊙ «СССР Конституциясига (Асосий Қонунига) ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳамда СССР Президенти лавозимини таъсис этиш тўғрисида» СССР Олий Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Лукьяновнинг доклади берилган.

ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИНИНГ САМАРАДОРЛИГИ УЧУН

СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари учинчи съезди

12 март куни Кремлда СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари учинчи съезди ўз ишини бошлади.

Съездни СССР Олий Советининг Раиси М. С. Горбачев очди. У 2245 нафар халқ депутатидан даставвал 2092 киши рўйхатдан ўтганлигини маълум қилди. Залдаги депутатларни электрон система ёрдамида рўйхатга олиш бу ерда 2087 депутат ҳозир бўлганлигини қайд этди.

Навбатдан ташқари Съезд очиқ деб эълон қилинади. Кремль Съездлар саройида Совет Иттифоқи Гимни янграйди.

Йиғилганлар Съезд президиуми таркибига баъзи аниқликларни киритдилар.

Шундан сўнг раислик қилувчи президиумда Литва ССР вакили йўқлигини маълум қилди. У ерда республика Олий Советининг сессияси бўляпти. У ердан келаётган хабарлар ниҳоятда ташвишли. Сессия қабул қилган ва яна қабул этадиган расмий ҳужжатлар ва қарорлар ҳозирча қўлимизда йўқ. Ҳар ҳолда, бизга келаётган хабарлар у ерда қабул қилинаётган қарорлар республика, унинг халқи ва бутун давлатимиз туб манфаатларига ва тақдирига тааллуқли эканлигини кўрсатмоқда.

Съезд СССР Олий Советига, биринчи навбатда Миллатлар Советига, Олий Совет палаталарининг комиссиялари ва Олий Совет комитетларига, Совет ҳукуматига Литва ССР Олий Совети қабул қилаётган қарорлар муносабати билан вужудга келаётган вазиятни ўрганиш, бу қарорларга тегишли баҳо бериш, ана шулар асосида хулосалар чиқариш билан шуғулланишни топширди.

Депутатлар Съезд секретариатини сайладилар.

Шундан кейин улар Съезднинг кун тартиби ва иш тартибини тасдиқлашга киришдилар.

Йиғилганлар СССР халқ депутатлари навбатдан ташқари учинчи Съездининг кун тартибига мунозараларсиз қуйидаги масалаларни киритдилар:

1. Янгитдан сайланган СССР халқ депутатлари ваколатларини эътироф этиш тўғрисида.

2. СССР Конституцияси (Асосий Қонуни)га ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ва СССР Президенти лавозимини таъсис этиш тўғрисида.

3. СССР Президентини сайлаш.

Съезд иши уч кун мобайнида ўтказилади, деб келишиб олинди. Съезднинг очилиш кунида янги сайланган депутатларнинг ваколатларини эътироф этиш тўғрисидаги масалани муҳокама қилишга, сўнг СССР Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар, СССР Президенти лавозимини таъсис этиш тўғрисидаги масала юзасидан бўладиган докладни эшитишга, уни муҳокама этишга қарор қилинди. Кун охирига қадар қарор қабул қилинса, эртанги кунни СССР Президентлигига номзодларни кўрсатиш ва уларни муҳокама қилиш, сайлов ўтказишга бағишлаш мумкин бўлур эди. Чоршанба куни эрталабки мажлисда яширин овоз бериш натижалари тўғрисида ҳисоб комиссиясининг докладини эшитиш ва тегишли қарорни қабул қилиш мумкин бўлур эди.

Бундай тартиб кўпчилик овоз билан қабул қилинди.

Шундан сўнг депутатлар кун тартибининг биринчи бандини муҳокама қилишга ўтдилар. Мандат комиссиясининг раиси **Б. В. Гидаспов** ўз докладида депутатлар корпуси таркибида иккинчи Съезддан кейинги даврда бўлган баъзи ўзгаришлар, айрим сайлов округлари ва жамоат ташкилотларида ўтказилган сайлов натижалари тўғрисида гапирди.

Съезд Мандат комиссиясининг таклифига биноан қайта сайланган СССР халқ депутатлари: Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятидан — Н. Ф. Наумовнинг; Уруш ва меҳнат ветеранлари Бутуниттифоқ ташкилотидан — Н. И. Ткаленконинг; КПССдан — Н. П. Кустаревнинг; сайлов округларидан Ю. А. Спиридоновнинг, Г. В. Куликнинг ваколатларини кўпчилик овоз билан тасдиқлади.

Шундан кейин Съезд СССР Конституциясига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳамда СССР Президенти лавозимини таъсис этиш тўғрисидаги масалани муҳокама қилишга киришди. СССР Олий Совети Раисининг биринчи ўринбосари **А. И. Лукьянов** доклад қилди.

(Доклад матни газетанинг навбатдаги сонида эълон қилинади).

(ТАСС).

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1990 йил 11 март куни КПСС Марказий Комитетининг Пленуми иш бошлади. Пленум муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилди:

1. СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари учинчи съездига СССР Конституциясининг 6 ва 7-моддалари юзасидан таклифлар киритиш тўғрисида.

2. КПСС XXVIII съездини чақириш, партиядаги ҳисобот-сайлов кампаниясини ўтказиш муддатлари, вакиллик нормаси ва съезд делегатларини сайлаш тартиби ҳақида.

3. КПСС Уставининг лойиҳаси тўғрисида.

4. КПССнинг Марказий Назорат-тафтиш комиссияси тўғрисидаги низом лойиҳаси ҳақида.

5. КПССдан СССР халқ депутатини сайлаш.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари М. С. Горбачев доклад қилди.

Пленум қатнашчиларига КПСС Уставининг лойиҳаси ҳамда кун тартиби масалаларига оид бошқа материаллар билан олдиндан танишиш имконияти берилган эди.

Музокараларда КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Ю. А. Прокофьев, Қирғизистон ССР Министрлар Советининг Раиси А. Жумагулов, Қозоғистон Компартияси Жамбул область комитетининг биринчи секретари С. М. Бойжонов, СССР ички ишлар министри В. В. Бакатин, КПСС Тула область комитетининг биринчи секретари Ю. И. Литвинцев, СССР адлия министри В. Ф. Яковлев, ВЦСПС секретари В. М. Мишин, СССРнинг Польша Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси В. И. Бровиков, Литва Компартияси (КПСС ҳаракат дастурига амал қилувчи) муваққат Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Н. Швед, КПСС Марказий Комитети секретари, «Правда» газетаси бош муҳаррири И. Т. Фролов, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари В. И. Мироненко, Белоруссия Компартияси Гродно область комитетининг биринчи секретари В. М. Семёнов, СССР Фанлар академияси иқтисодиёт бўлимининг академик-секретари вазифасини ижро этувчи С. С. Шаталин сўзга чиқдилар.

Пленумда КПСС Устави лойиҳасини пухта ишлаб чиқиш ва Марказий Комитет Пленумининг бошқа ҳужжатларини тайёрлаш юзасидан Таҳрир комиссияси тузилди.

Пленум СССР халқ депутатларининг навбатдан ташқари учинчи Съезди муҳокамасига қонун лойиҳаларини таклиф қилиш тартибида сиёсий система масалалари юзасидан СССР Конституцияси (Асосий Қонун)га (СССР Конституциясининг 6 ва 7-моддаларига) ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида СССР Қонуни лойиҳасини тақдим этишга қарор қилди.

Пленум материаллари «Правда» газетасида тўла-тўкис ва бошқа оммавий ахборот воситаларида баён тарзида эълон қилинади.

КПССдан СССР халқ депутатини сайлаш тўғрисидаги масала юзасидан сайлов комиссиясининг раиси В. А. Коптюг сўзга чиқди.

Пленумда СССР халқ депутатлигига номзодлар: СССР 50 йиллиги номидаги Москва автомат линиялар заводининг слесари П. А. Абросов, Горький автомобиль заводининг темирчиси Н. П. Кустарев, Москва «Станкоконструкция» заводининг слесарь-электр монтажчиси А. П. Шустов нутқ сўзладилар.

Яширин овоз бериш натижасида Н. П. Кустарев КПССдан СССР халқ депутати этиб сайланди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини давом эттиради.

КПСС Марказий Комитети Пленумида М. С. ГОРБАЧЕВ доклади

Ўртоқлар! Марказий Комитетнинг ушбу Пленуми февраль Пленумининг бевосита давоми дейиш мумкин. Пленумнинг асосий вазифаси — съездолди мунозараси учун ҳужжатлар лойиҳаларини ишлаб чиқишни тугаллаш: янги Устав лойиҳасини муҳокама қилиш ва съездга тайёргарликнинг ташкилий масалаларини ҳал этишдан иборат. Сизларда тегишли ҳужжатлар ва таклифлар бор.

Партияда съездолди мунозараси, аслида, ҳозирдаёқ бошланди ва авж олдирилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг партия XXVIII съездига Ҳаракат дастури лойиҳаси ана шу, шубҳасиз самарали жараёнга яхши омил бағишлади. Партияда ва мамлакатда лойиҳа жиддий, ғоят муҳим ҳужжат деб қабул қилинди. Унда ишлар аҳволининг танқидий таҳлили ҳам, мамлакат олдида турган ғоят ўткир ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий муаммоларни ҳал этиш йўллари ҳам, жамиятимизни янгилашнинг асосий мақсадлари ҳам ўз ифодасини топди.

Биз Ҳаракат дастури лойиҳасини партияда ва жамиятда кенгайиб бораётган мунозарасининг айни асоси ва негизи деб билаётганимизни таъкидлашни истардим. Шунинг учун лойиҳага турлича муносабатда бўлинаётгани табиийдир, аммо агар илгари бўлганидек уни ҳар томондан расмий маъқуллаш хитоблари эшитилса, ёмон бўлур эди. Бизнинг мақсадимиз — мен бу ҳақда партия Марказий Комитетининг аввалги Пленумида ҳам гапирганман — умумпартиявий муҳокама учун ошкора ҳужжатни ишлаб чиқишдан ва шу тариқа коллектив изланишни янада фаоллаштиришга кўмаклашишдан иборат эди.

Ўз-ўзидан равшанки, биз мана шу бутун жараённи асосан қайта қуриш изидан бораётган, танлаган социалистик йўлимиз доирасида амалга оширилаётган жараён деб биламиз. Демак, танқидий-ижобий ва қатъий изланиш биз учун ҳаётий заруратдир. Бундай изланиш партиянинг яқин истиқболга мўлжалланган программавий ҳужжатини қабул қилиб, ўзининг узил-кесил сўзини айтадиган съездгача давом этади.

Бошланган мунозара партияни ислоҳ қилиш масалалари унинг марказида эканини кўрсатиб турибди. Бу мутлақо тушунарлидир, чунки бу ерда ижтимоий тараққиётнинг кўпдан-кўп муаммолари айнан туташмоқда. Ёдингизда бўлса, Ҳаракат дастури лойиҳасида партиямизни қайта қуришга оид муҳим йўл-йўриқлар баён этиб берилган. Энди, Устав лойиҳасида ана шу йўл-йўриқлар кенгайтирилган тарзда ифодаланган.

Сизларга тақдим этилган ҳужжат аппарат ходимлари ишлаб чиққан ҳужжат эмас, балки КПСС Марказий Комитетига, партия газеталари ва журналларига тушган амалий таклифларнинг мажмуаси бўлиб, назарий марказларимизда — Марксизм-ленинизм институтида, Ижтимоий фанлар академиясида, уларнинг республикалардаги филиалларида, партия олий ўқув юртларида ишлаб чиқилган. Кейинги ойларда КПСС Марказий Комитетига бошлангич, маҳаллий партия ташкилотларидан, айрим коммунистлардан Уставнинг 40 тадан ортиқ тўла лойиҳаси, партия йиғилишлари ва партия Комитетлари пленумларининг Устав масалаларига оид минглаб қарорлари олинди. Буларнинг ҳаммаси Марказий Комитет комиссияларида диққат билан ўрганиб чиқилди ва пишиқтирилди, Сиёсий бюрода бир неча бор муҳокама қилинди.

Тайёрланган ҳужжат, бизнингча, асосан КПССни демократик ислоҳ қилиш йўллари ва усулларига устун қарашларни акс эттиради. Ҳужжатнинг бутун партияда муҳокама қилиниши кутилмоқда, шунинг учун биз бугун уни ишлаб чиқишнинг катта босқичига якун ясабгина қолмай, шу билан бирга унга оид ишларнинг янги босқичини бошлаб берамиз.

Биз Устав хусусида иш олиб борар эканмиз, жамиятда партиянинг ўрнини, унинг вазифаларини, шунингдек партия сиёсатини амалга ошириш шакллари, воситалари ва йўлларини қайта қуриш йилларидаёқ таркиб топган янгича тушунишга амал қилдик. Шу тариқа, биз ўз олдимизга мақсад қилиб қўйган янгиланган партия — инсонпарвар, демократик социализм партияси турмушининг асосий қонунига айланиши зарур бўлган ҳужжатни ишлаб чиқиш тўғрисида гап бормоқда.

XIX партия конференциясида баён этиб берилган партия ва давлат органлари вазифаларини фарқлаш принципи, партиянинг барча жараёнларни бевосита бошқарувчи негиз сифатидаги давлат системасидан аста-секин чиқиши ана шу янгича тушунишнинг асосини ташкил этади. Бошқача қилиб айтганда, бунда гап партия ўзининг дастлабки вазифасига қайтиши — жамиятнинг раҳнамо сиёсий кучи бўлиши, истиқболли ривожланиш йўлларини ишлаб чиқиши ва жамиятга тақдим этиши, уларни давлат ва жамоат структураларидаги коммунистлар орқали рўёбга чиқаришга эришиши тўғрисида бормоқда.

Биз янгиланган КПССни ўз фаолиятида Маркс, Энгельс, Ленин ғояларини ижодий ривожлантиришга асосланадиган коммунист маслакдошлар Иттифоқи деб, ишчилар синфи, барча меҳнаткашлар манфаатларини ифодаловчи социалистик йўлни танлаган партия, ўзининг программавий ҳаракат дастурида кўп миллатли совет жамиятини жипслаштириш учун курашаётган партия, деб биламиз.

Биз шуни маълум қиламизки, КПСС байналмилал позицияларда туриб, коммунистик ва ишчи, социалистик ва социал-демократик, либерал ва миллий демократик партиялар билан, тинчлик ва ижтимоий тараққиёт учун курашаётган барча ижтимоий кучлар ва ҳаракатлар билан ҳамкорлик қилади.

Шу тариқа, КПСС янгиланмоқда, ўзининг ғоявий-сиёсий асосида янги қиёфага эга бўлмоқда. Устав лойиҳаси КПСС Марказий Комитети Ҳаракат дастурининг қоидалари билан бирга баён этилмоқда. Ҳаракат дастурининг қоидаларида жамият иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ва маънавий турмушининг барча жиҳатларини ислоҳ қилиш шароитида партиянинг роли ва вазифалари янгича ифодалаб берилган.

Партияни бундай янгилаш жараёни қийин ва турличадир. Бир томондан, кўпгина партия ходимларининг, шунингдек партия оммаси бир қисмининг эскича кайфиятлари ва кўникмалари, бевосита идора қилиш вазифаларига интилиши бу жараёнга халақит бермоқда. Бундан воз кечиш кўп кишиларга сиёсий таъсирни йўқотиш, партиявий позициялардан маҳрум бўлиш, партияни умуман заифлаштиришдек туюлмоқда.

Бошқа томондан КПСС ривожининг бош йўлини уни парламент типидаги партияга ёки ҳатто чегаралари ювилган, одамлар расман аъзо бўлган қандайдир шаклсиз ижтимоий-сиёсий оқимга айлантириш деб, яъни ниҳоятда хилма-хил фракциячилар, гуруҳлар ва оқимлардан бичиб тикилган қурама лахтак кўрпа, деб билаётган маълум миқдордаги кишилар пайдо бўлди.

Албатта, демократик тартиблар, сайлов кампаниялари доирасида сиёсий раҳбарлик учун кураш энди КПССнинг асосий вазифаларидан бири бўлади. Ана шу вазифага мувофиқ тегишли Устав қоидаларини ишлаб чиқиш, партия иши усулларини ҳамда уни ташкил этиш шаклларини анча ўзгартириш зарур. Бундай янгиликлар партия Устави лойиҳасига киритилган. Эҳтимол, уларни қўшимча равишда ишлаб чиқиш ва ривожлантириш талаб қилинади. Буни лойиҳанинг муҳокамаси кўрсатади.

Бироқ ишнинг бошқа томонини ҳам ҳисобга олмаслик мумкин эмас. У шундан иборатки, ҳукмрон партия бўлган КПСС халқ олдида давлатимизнинг, социалистик федерациямизнинг аҳволи учун, иқтисодиётдаги аҳвол учун, гражданларнинг хавфсизлиги, уларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш учун, мамлакатимизнинг халқаро манфаатларига риоя этиш учун сиёсий жиҳатдан жавобгардир. Бу нарса биз учун енгил-елпи парламент ўйинларини принцип жиҳатидан истисно этади. Боз устига, ҳудди шу нарса КПСС мамлакат бошидан кечираётган долзарб муаммоларни ҳал этишда қатнашишдан четланмаслигини, сиёсий раҳбарлик учун берилган мандатидан самарали фойдаланишга имкон берадиган жиддий сиёсат юргизишини талаб қилади.

Мен партиямизнинг жамиятдаги роли ва ўрни хусусида етилган ўзгаришларга қаршилик кўрсатаётганларга ва партияни ислоҳ қилишни амалга оширишга ҳохишимиз ва унга қатъий қарор берганлигимиздан фойдаланаётган кишиларга, партияни ўз йўлига буриб юборишни хоҳлаётган, сиёсий позицияларимизнинг пасайишига умидвор бўлаётганларга мутлақо «йўқ» дейиш керак, деб ўйлайман.

Биз КПССни янгилашнинг асосий йўлини унинг етакчилик роли йўқотилмаслигидагина эмас балки, аксинча, расман эълон қилинган ролдан жамият турмушининг барча соҳаларига самарали таъсир ўтказадиган сиёсий реалликка айланишида кўрамиз.

Давом этаётган барча муҳокамалар чоғида баъзи ўртоқларда шундай савол туғилади: бошланган ўзгаришлар ленинчи партиямизнинг дастлабки вақтдаги қиёфаси бузилишига олиб келмасмикин?

Ҳозир ушбу мавзуда кўп гаплар бўлмоқда. КПСС гўё, асос-эътибори билан эскириб қолди ва уни ўзгача фазилатга эга бўлган партия билан алмаштириш зарур, деган гаплар эшитилмоқда.

Шу муносабат билан КПССнинг номини ўзгартириб, уни социал-демократик, социалистик ёки бошқа партия номи билан аташ ғояси ўртага ташланмоқда. Ушбу ғоянинг моҳияти — КПСС номидан унинг пировард ғояси ва узоқ даврга мўлжалланган вазифалари келиб чиқадиган «коммунистик» деган тушунчани олиб ташлашдан иборат. Бундай таклифни қабул қилиб бўлмайди, деб ҳисоблайман. Ушбу таклифнинг амалга оширилиши КПССнинг ғоявий негизига жиддий зарба уради. КПССни олий мақсадлар партияси сифатида қўллаб-қувватлаётган кўпгина коммунистлар ва партиясизларни ноҳуш кайфиятга солиб қўяди.

Мабодо бу таклиф тўсатдан қабул қилинадиган бўлса, ушбу қадамнинг халқаро миқёсдаги оқибатларини ҳам кўра билиш керак. Бу нарса оғир шароитда коммунистик ғояларни ҳимоя қилаётган партияларнинг фаолиятига салбий таъсир этган бўлур эди.

Хуллас, КПССнинг ролини янгича тасаввур этиш унинг Уставини тубдан қайта қуриш зарурлигини ҳам тақозо этади. Фақат Уставнигина эмас, айни вақтда бир қанча давлат ҳужжатларини, жумладан СССР Конституциясини ҳам тубдан қайта қуриш зарурати туғилади.

Шу муносабат билан Марказий Комитет СССР халқ депутатлари съездида Асосий Қонундаги партияга тааллуқли моддаларни ўзгартириш тўғрисида қонун лойиҳасини таклиф этиш ташаббуси билан чиқиши мақсадга мувофиқ кўринади. Сизда тегишли таклифлар бор. КПССнинг раҳбарлик роли тўғрисидаги, сиёсий системанинг ўзаги бўлмиш партия ҳақидаги қоидани олиб ташлаш ана шу таклифларнинг мазмунини ташкил этади. Асосий Қонунда КПСС ва бошқа сиёсий ҳамда жамоат ташкилотлари учун тенг имкониятлар берилишини — табиийки, уларнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётда қонуний, демократик шаклларда қатнашишини, ўз программавий мақсадларини рўёбга чиқариш учун курашишларини ёзиб қўйиш керак. Бундай ўзгаришлар ҳам Марказий Комитетнинг Ҳаракат дастури лойиҳасида, ҳам Устав лойиҳасида ёзиб қўйилган партиянинг ролини янгича тушуниш ўзанида бўлади, деб ўйлайман.

Биз партиянинг янги Уставини таклиф қилар эканмиз, ички партия турмушидаги чуқур ўзгаришларни ҳам қонунлаштириб қўймоқчимиз. Бу ўзгаришлар КПССнинг қиёфасини янгилайди, унга чинакам халқчил тус беради. Ички партиявий муносабатлар бунда янги сифат касб этиши керак: демократия ва ўртоқлик, фикрларнинг хилма-хиллиги ва ошкоралик, озчиликнинг манфаатларини ҳурмат қилишни зарур партиявий интизом билан қўшиб олиб бориш мана шундай янги сифатлар бўлиб қолади. Айни вақтда партия умумий қонун асосида яшайдиган, мустаҳкам, ва ягона ташкилот бўлиб қолиши ва унга кирувчи ҳар бир киши бу қонунга ихтиёрий равишда рози бўлиши кераклиги ўз-ўзидан равшан.

Устав лойиҳаси мантиқининг ўзида, унинг тузилиши ва ҳажмида демократиялашнинг мана шу йўли ифодалаб берилган. Янги Устав партия турмушининг асосий нормаларинигина баён этиб, коммунистларнинг мустақил ижоди учун кенг имконият очиб берадиган, партия ташкилотларининг ҳақиқий мустақиллиги кафолатини таъминлайдиган қисқагина бўлиши керак, деган кўпдан-кўп истаклар инобатга олинди. Янги Устав лойиҳаси амалдаги Устав ҳажмидан тахминан учдан бир баравар кичик бўлиб, ўнта бўлим ўрнига олтита бўлимдан ва 72 та параграф ўрнига 39 та параграфдан иборатдир. Гарчи кеча ўртоқлар билан суҳбатда бу ерда ҳам резервлар ҳали борлигини ҳис этдим.

Устав нормаларини ўзгартиришнинг асосий мазмуни шундан иборатки, коммунистнинг партия сиёсатини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда, раҳбар партия ташкилотларини шакллантиришда, улар фаолиятини назорат қилишда иштирок этиши учун уни ниҳоятда кенг имкониятлар билан таъминлаб, партия турмуши марказига қўйиш керак.

Бу энг аввало КПССга аъзо бўлиш масалаларида ўз аксини топди. Бу ерда янги вазият вужудга келтирилмоқда. Биринчидан, КПСС аъзолигига қабул қилишдан тортиб, мазкур масалани узил-кесил ҳал этишга оид барча ҳуқуқлар одамларни бошқа ҳар қандай ташкилотлардан ҳам яхшироқ биладиган — бошланғич партия ташкилотларига берилади. Иккинчидан, номзодлик стажини бекор қилиш ва КПССга киришда тавсияномаларни албатта тақдим этиш кўзда тутилади. Учинчидан, партиядан ихтиёрий равишда чиқиш тўғрисидаги низом жорий этилади, бу эса партия ташкилотларининг КПСС сафларини мустаҳкамлаш, ҳулқ атвори билан партияни бадном қилувчи, унинг Уставига зид бўлган кишилардан партия сафларини тозалаш ишларидан четлаштиришни билдирмайди, албатта.

Коммунистнинг вазифаларини номма-ном санаб ўтишдан воз кечиш таклиф қилинмоқда. Партия аъзосининг ҳуқуқлари, унинг партиявий ва гражданлик фаоллиги кафолати янада аниқроқ шакллантирилади.

Партияда сайланиш механизмини демократиялаш хусусидаги таклифлар ҳам коммунистларнинг ролини ошириш ғояси билан йўғрилган. Бу таклифларда бутун партия оммасининг мазкур жараёнда иштирок этиши кўзда тутилади. Муқобиллик, номзодларни қуйидан кўрсатиш принциплари, конференциялар ва съездларга делегатларни сайлашда барча коммунистларнинг бевосита иштироки, партия комитетларининг биринчи секретарларини пленумларда эмас, балки конференция ва съездларда сайлаш мустаҳкамлаб қўйилади.

Партия ташкилотларининг конференция ёки съездга делегатларни сайлаш билан бир вақтда юқори партия ташкилотлари таркибига номзодларга доир таклифлар

(Давоми иккинчи бетда).

МУДОМ БОР БЎЛСИН, НАВРЎЗ!

Азиз ўртоқлар!

Ўлкамизда тароватли баҳор шабадаси эсмоқда. Бу — шодиёна янгиланиш, яшариш, оламнинг гўзаллик буржига кириш онлари. Жумҳуриятимизнинг шаҳар ва қишлоқларида нашъуноли байрамимиз — Наврўз тараддуди. Наврўз деҳқончилик, бунёдкорлик байрами! Қадим-қадимдан айнан шу куни ерга уруғ сепилган, янги-янги орзулар, яхши ниятлар билан янги йилга қадам қўйилган.

Наврўз азал-азалдан узоқ-яқиндаги элатларни бирлаштирган, халқларни бир-бирига яқинлаштирган. Наврўз қувончларини миллати, дини, мазҳаби, ирқидан қатъи назар, ҳар бир халқ, элат биргаликда баҳам кўрган, тантана қилган. Наврўз — дўстлик айёми!

Ўзбек халқининг қадим-қадимдан келаётган ажойиб бир одати бор. Улуғ айём кунлари ҳамма бир-бирини муборакбод этади, ёру дўстлар, оға-ини, қариндошлар гина-кудуратини унутиб ўзаро дийдор кўришадилар. Илгарилари бундай табаррук кунларда урушлар ҳам тўхтатилган. Меҳр-оқибат ришталари мустаҳкамланган, дилларни эзгулик, чарогонлик эгаллаб, одамлар бир-бирлари билан апоқ-чапоқ бўлиб кетишган. Наврўз халқимиз учун ардоқли қутлуғ анъанадир.

(Давоми иккинчи бетда).

⊙ **ПЕШҚАДАМЛАР САФИДА.** «Компрессор» заводи 6-ремонт-механика цехининг илғор слесари Азиз Файзиев.

Х. Шодиев сурати.

КПСС Марказий Комитети Пленумида

М. С. ГОРБАЧЕВ доклади

(Давоми. Боши биринчи бетда).

киритиш ҳуқуқи кўзда тутилган. Партия комитетларининг барча аъзолари ҳисоб бериб туриши, сайлаб қўйиладиган органдан ишончни оқламаган коммунистларни чақириб олиш, мазкур органни унинг ваколати тугагунига қадар тарқатиб юбориш, шунингдек партиядаги барча сайлаб қўйиладиган кишиларнинг ўз лавозимларида бўлиш вақтини икки ваколат муддати билан чеклаш мумкинлиги жорий этилади.

Партия турмушини демократиялаш нуқтаи назаридан Уставнинг партия ташкилий тузилишини тартибга соладиган нормалари ҳам янгиланмоқда. Партияни фақат территориал белгига қараб қуриш ҳақида таклифлар айтилди. Аммо бундай ёндашув партиянинг меҳнат коллективларидан ажралиб қолишига, унинг омма билан алоқасининг заифлашишига олиб борган бўлур эди. Шу сабабли партия тузилишининг ҳам территориал, ҳам ишлаб чиқариш белгиларини сақлаб қолиш кераклигини айтиш билан бирга биз барча поғоналардаги партия ташкилотларининг мустақиллигини оширишни асосий масала деб биламиз. Ҳозир партиявий ишга раҳбарликни маҳаллийлаштириш, шу тариқа партия сафларининг демократик бирлиги билан бирга бошланғич, маҳаллий партия ташкилотларининг, иттифоқдош республикалар Компартияларининг ҳақиқий мустақиллигини таъминлаш ҳаётий муҳимдир. Биз КПСС Устави партия структураси мана шу бўғинларининг мақомига тааллуқли энг асосий қоидаларнигина белгилаб, ўз ҳаракат дастурини ва сиёсий иш шаклларини ишлаб чиқиб, амалга оширишни, кўпгина структура, кадр, нашриётчилик масалалари, молиявий масалаларни ҳал этишни уларнинг ихтиёрига бериши лозим, деб ҳисоблаймиз.

Уставда партиянинг асоси бўлган бошланғич партия ташкилотига алоҳида эътибор берилган. Биз Устав нормаларида партия қуйи бўғинларининг КПСС сиёсатини ишлаб чиқишга тобора кўпроқ таъсир ўтказишини мустаҳкамлашга, юқори органларнинг, аппаратнинг улар фаолиятидаги икир-чикир ишларига аралашувидан халос этишга интилдик. Янги Устав бошланғич партия ташкилотларининг фаолият дастури ва шаклларини, ўз структурасини, йиғилишлар, сиёсий тадбирлар ўтказиш даврийлиги ва тартибини масъулият билан мустақил ҳал этиш имкониятига кафолат беради.

Устав лойиҳасида район, шаҳар партия комитетларининг фаол ишлашига қулайлик берадиган шароит яратишга кучли урғу берилган, бунга сизлар эътибор бергансиз, деб ўйлайман. Аҳоли ўртасида бевосита сиёсий иш юритадиган бошланғич ташкилотларга энг яқин турган партия структурасининг мана шу таянч бўғинлари ролини ошириш эндиликда ижтимоий турмушни демократиялаш жараёнидаги асосий йўллардан бири бўлиб қолиши керак, деб ҳисоблаймиз.

Шу нуқтаи назардан биз гўё Марказий Комитет билан бошланғич партия ташкилотлари ўртасидаги ортиқча тўсиқ сифатида район, шаҳар партия комитетларини, шунингдек область, ўлка партия комитетларини тугатиб юбориш тўғрисидаги таклифларни мақбул эмас, деб ҳисоблаймиз. Бундай «ислоҳот»нинг оқибатларини тасаввур этиш қийин эмас.

КПСС Марказий Комитети 400 мингтадан кўпроқ бошланғич ташкилот билан бевосита алоқа қилиб тура олмайди. Коммунистлар эса районлар, шаҳарлар, областлар, ўлкалардаги ишларнинг аҳволига таъсир ўтказиш имкониятидан маҳрум бўладилар. Турғунлик даврларидан кўра ҳам кўпроқ маҳаллий манфаатларга ўралашиб қоладилар. Ҳатто халқ депутатлари Советларига сайловдаги сиёсий курашни ҳам улар бирон-бир тарзда самарали ўтказа олмайдилар, аниқ партиявий структурага қарши бўлган кимсалар чамаси айни шуни умид қилаётган бўлсалар керак.

Шарқий Европа мамлакатларининг тажрибаси ҳам район ва шаҳар бўғинлари бузиб ташланганидан айни кейин партия заифлашганидан далолат бериб турибди.

Биз партиянинг мавжуд структурасини бузиб ташлаш тўғрисидаги талабларга қарши чиқиш билан бирга, асло уни қотиб қолган ҳолда сақлаш тарафдори эмасмиз. Уставнинг шу масалага оид қоидалари ижодий ёндашувлар учун имконият беради. Партиянинг структурасини мамлакатнинг маъмурий-территориал бўлинишига қатъий равишда боғлиқ қилиб қўйишдан воз кечиш назарда тутилмоқда, бундай боғлиқ қилиб қўйиш илгари, партия комитетлари ўз регионларидаги жамики ишларни бошқариш билан шуғулланган пайтларда мутлақо ўринли бўлганлиги маълум. Партиянинг барча бўғинларига район, шаҳар комитетлари ва шу каби ташкилотларни тузиш ёки тугатишгача бўлган структура масалаларини ўзлари ҳал этиш ҳуқуқи берилади.

Биринчи марта Уставда партия ташкилотлари секретарларининг кенгашларини, партия клубларини ва мунозара марказларини ҳамда анъанавий партия структураси доирасидан чиқадиган бошқа ташкилий тузилмаларни ҳосил қилиш имконияти кўзда тутилмоқда. Бу, шубҳасиз, партия фаолиятини демократиялаш йўлидаги муҳим қадамдир, аслида у кейинги йилларда ўзимиз орттирган тажрибани Уставда мустаҳкамлаб беради.

Устав лойиҳасида партия қурилишидаги миллий жиҳатлар сифат жиҳатдан янги поғонада эътиборга олинади ва ҳал этилади. Миллатлараро муносабатларнинг ўткир муаммолари партияга ҳам таъсир қилди. Иттифоқдош республикалар Компартияларининг ҳам ўз ўрталаридаги, ҳам марказ билан ўзаро муносабатлари масалалари юксак даражадаги долзарб масалалар бўлиб қолди. Янги ечимларни излаш пайтида баъзан энг катта мақсадимиз — КПССнинг яхлитлиги унутиб қўйилаётганлиги ташвишга солади, жумладан, КПССни федератив принцип асосида — иттифоқдош республикалар Компартияларининг иттифоқи тарзида қуришга ўтиш, КПСС Уставида иттифоқдош республикаларнинг Компартиялари кўнгилли равишда марказ ихтиёрига берадиган ҳуқуқларнигина мустаҳкамлаб қўйиш таклиф қилинмоқда. Айни вақтда иттифоқдош республика Компартияларининг республика коммунистлари ўртасида референдум ўтказиш йўли билан КПССдан чиқиш ҳуқуқини кўзда тутиш таклиф этилмоқда.

Бундай янгиликнинг оқибатларини тасаввур қилиш қийин эмас. Бу — КПССни миллий белгига қараб бўлиб юборишни билдирар эди, бунда ягона партиявий сиёсат юритиб бўлмайди, КПССнинг жамиятдаги жипслаштирувчилик, мувофиқлаштирувчилик вазифаларини рўёбга чиқариб бўлмайди, совет федерациясини, ССР Иттифоқини мустаҳкамлаш соҳасида биргаликда ишлаб бўлмайди.

Устав лойиҳасига асос қилиб олинаётган нормалар КПССни яхлит тарзда сақлаб қолиш имконини беради. Шу билан бирга бу нормалар иттифоқдош республикалар Компартияларининг янги мақомини мустаҳкамлайди, бу мақом уларнинг КПСС дастури ва Устави доирасидаги ҳақиқий мустақиллигини таъминлайди. Бу мустақиллик иттифоқдош республикаларнинг Компартияларига ўз дастурий ва норматив ҳужжатларини ишлаб чиқиш ҳамда шу ҳужжатларга мувофиқ ташкилий, кадр, нашриётчилик масалалари ва молиявий масалаларни ҳал этиш, ўз республикаларини ривожлантиришнинг барча соҳаларида сиёсий йўл ўтказиш имконини беради. Устав лойиҳасида КПСС Марказий Комитети Президиуми ва комиссияларининг иттифоқдош республикалар Компартияларига тааллуқли принципиал қарорлари шу республикаларнинг мухтор вакиллари иштирокида кўриб чиқилиши кераклиги, қабул этилган қарорга рози бўлмаган тақдирда эса иттифоқдош республика Компартиясининг Марказий Комитети баҳсли масалаларни муҳокама қилиш учун КПСС Марказий Комитетининг Пленуми чақирилишини талаб қилишга ҳақли бўлиши ҳам кўзда тутилган.

Республика Компартияларига тааллуқли муаммоларни ҳал этишга Устав лойиҳасида асос солинган принциплар ва ёндашувлар муносабати билан Россияда республика партия ташкилотини тузиш тўғрисидаги жуда муҳим масала ҳам кўндаланг бўлмоқда. Россия системани вужудга келтирувчи қудратли омил сифатида Иттифоқ доирасида, Россия коммунистлари эса КПССнинг бирлиги ва яхлитлигини таъминлашда ўйнаётган алоҳида роль ҳақида гапиришга ҳожат йўқ.

Ҳозир Россиядаги кўпгина область партия ташкилотларида РСФСР Компартиясини тузиш тўғрисидаги масала жуда қатъий қилиб қўйилган. Масалан, Ленинград область партия комитетининг бизга берган маълумотига кўра, Ленинградда ўтказилган референдум давомида коммунистларнинг 80 фоизи РСФСР Компартияси тузилишини ёқлаб чиққан. Бу масалани республика коммунистларининг ўзлари ҳал қилишлари керак, деб ўйлаймиз.

Эсингизда бўлса, биз аввалги, кенгайтирилган Пленумда РСФСР партия ташкилотлари ўз йиғилишлари ва конференцияларида бу масалани муҳокама қиладилар, муҳокамани эса партия XXVIII съезди арафасида республика партия конференцияси якунлайди, деб келишиб олган эдик.

Ўртоқлар, бу конференцияни 19 июнь куни Москва шаҳрида ўтказиш сизларнинг муҳокамангизга тавсия этилади. Бу конференция РСФСР коммунистларининг умумий позициясини узил-кесил ишлаб чиқиб, уни партия съездига тақдим этиши керак. Шуни эътиборга олиб, конференцияга алоҳида делегатлар сайламаслик, балки РСФСР партия ташкилотларидан КПСС XXVIII съездига сайланган делегатларга тегишли ваколатларни бериш мантиқий бўлур эди. Улар қарор қабул этиб, шу қарорни съездда маъқуллатиб оладилар.

Биз бу масалани махсус равишда — Сиёсий бюрода бир неча бор ва Марказий Комитетнинг сўнгги Пленумида, XXVIII съездга Ҳаракат дастури лойиҳасини кўриб чиқиш доирасида муҳокама қилдик. Албатта, Россия партия конференциясига алоҳида делегатлар сайлаш, шу конференцияни ўтказиш, унда партия XXVIII съездида муҳокама қилиш учун мулоҳаза ва таклифларни ишлаб чиқиш йўлидан ҳам бориш мумкин. Аммо бунда Россия конференциясининг делегатлари тўпланиб, ўз таклифларини ишлаб чиққанидан кейин Россия партия ташкилотларидан сайланган съезд делегатлари келиб, Россия партия конференциясининг делегатлари маъқуллаган таклифларга қўшилиш ёки қўшилмасликлари номаълум бўлиб қоладиган вазият вужудга келмасмикан? Давомийлик ўрнига қандайдир чалкашлик келиб чиқиши ҳам мумкин. Шу сабабли биз тавсия этаётган таклиф мантиқийдир. Россия партия ташкилотларидан сайланган XXVIII съезд делегатлари съезддан икки ҳафтача аввал ўз конференциясига тўпланиб, бу масалаларни ўзлари муҳокама қиладилар, коллектив бўлиб таклифлар ишлаб чиқадилар ва съездда шу таклифларни ҳимоя қиладилар. Бизнинг назаримизда, Сиёсий бюронинг бу позицияси пухта ўйланган, бу позиция тўғри.

Бу конференцияни тайёрлашни КПСС Марказий Комитетининг Россия бюросига ва ўлка, область, округ, Москва шаҳар партия ташкилотларининг вакилларидан тузилган тайёргарлик комитетига топшириш мумкин бўлур эди. Бу айни лозим бўлган ишни таъминлайди, деб ўйлайман.

Назаримда, мана шундай ёндашувгина кейинги даврда бу соҳада вужудга келган ҳамма ташаббусларни ягона бир оқимга бирлаштириш ва бу катта муаммони амалий ҳал этишга тез киришиш имконини беради.

Устав лойиҳасида партиянинг олий органлари тўғрисидаги бўлимга киритилган қоидалар батафсил таърифлаб берилган.

Бу тушунарлидир. Маҳаллий партия ташкилотлари, иттифоқдош республикалар Компартиялари раҳбар органларидан фарқли тарзда партия олий органлари фаолиятини ташкил этишнинг норматив асосини КПСС Уставидан ташқари бошқа ҳар қандай ҳужжатлар билан белгилаб бўлмайдику, ахир.

Бу бўлимдаги янгилик, аввало партия Марказий Комитетининг кенгроқ кўламдаги ижроия органи бўлган КПСС Марказий Комитети Президиумининг таъсис этилишидир, мазкур Президиум таркибига ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар, ҳарбий хизматчилар, партия ветеранларининг вакиллари сайланиши лозим, шунингдек иттифоқдош республикалар Компартияларининг раҳбарлари лавозимига кўра кириши керак. Президиум аъзолари сонини съезд белгилайди.

Партиянинг турли йўналишлар бўйича фаолияти масалаларини ишлаб чиқиши лозим бўлган, Марказий Комитет секретарлари бошчилик қиладиган КПСС Марказий Комитетининг доимий комиссияларини тузиш таклиф этилмоқда. Ҳозир мавжуд бўлган комиссиялардан фарқли равишда тузилажак комиссиялар ўз ваколатига кирадиган масалаларни ҳал этиш ҳуқуқига эга бўладилар.

Партияда КПСС раиси ва унинг ўринбосарлари лавозимларини жорий этиш таклиф этилмоқда. Булар партия съездида сайланади. Улар КПСС Марказий Комитети органлари ишига кундалик умумий раҳбарликни амалга оширадилар, бу ишнинг келишиб олиниши ва самарадорлигини таъминлайдилар.

Бу ғоя КПСС Марказий Комитетининг Ҳаракат дастурида баён этилган, партия ташкилотларида муҳокама қилинмоқда. Коммунистларда бир қанча саволлар пайдо бўлди. Мен ана шу саволлардан бири ҳақида икки оғиз гапириб ўтмоқчиман, бу савол қуйидагичадир: бу партия органлари ишидаги коллегиалликка бирор бир тарзда путур етказмасмикан? Ўртоқлар, биз тўғри ғояни ифодаладик чоғи. Нега энди тўғри? Агар реалист бўлсак ва ҳаққоний таҳлил этсак — биз фақат шундай йўл тутишимиз мумкин, — кўпгина коммунистларнинг фикрича, партиядаги асосий раҳбар шахсларни коммунистлар бевосита сайлашлари керак. Шунинг учун ҳам қуйидаги таклиф пайдо бўлди: ана шу шахсларни партия комитетларининг пленумларида эмас, балки коммунистларнинг ўзи томонидан партия йиғилишларида, конференцияларда ва съездларда сайлаш керак. Модомики, конференциялар ва съездларнинг делегатлари партия округларидан, яъни бевосита бошланғич ташкилотлар томонидан сайланар экан, худди ана шу бошланғич ташкилотларнинг вакиллари биринчи шахсларни сайлаш хусусида худди ўша бошланғич ташкилотларнинг хоҳиш-иродасини ифода этадилар.

Келинг, буни муҳокама қилайлик. Назаримда, бу ғоя замирида коллегиалликнинг олий даражаси мужассам бўлган: бошланғич ташкилотдан тортиб, то олий даражадаги ташкилотгача партиядаги асосий шахслар коммунистларнинг назорати остида бўладилар.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, КПСС Марказий Комитетининг доимий органи сифатида Марказий Комитетнинг ўзгартирилган секретариатини тузиш тарафдорлари ҳам бор. Бу ерда, Пленумда шу масалани ҳам муҳокама қилиш лозим, деб ўйлайман.

СССР Қуролли Кучларида коммунистларнинг катта отряди хизмат қилмоқда. Бу ерда партиявий ишнинг ўзига хос хусусиятлари ҳам борки, буларни КПСС Уставини ишлаб чиқишда эътиборга олиш лозим бўлади.

Инқилобий қайта қуриш принциплари негизида сифат жиҳатдан янги қуролли кучларни бунёд этишда армиядаги партия ташкилотлари ва сиёсий органларнинг мавқеини кўтариш учун бутун партиявий-сиёсий ишни янгилаш, ҳарбий коллективлар ҳаёти ва фаолиятини демократиялаш лозим. КПСС Уставининг армиядаги партия ташкилотларига дахлдор нормалари ҳам худди ана шуларга хизмат қилиши керак.

Армия структураларини шу таҳлитда қайта қуриш жўнгина қайта қуриш бўлмайди, албатта, ўртоқлар, лекин ана шундай қайта қуриш етилиб турибди ва унга киришиш керак. Биз бу ерда, Марказий Комитет Пленумида ана шу жуда муҳим масала хусусида фикр алмашув бўлишига умид боғлаб турибмиз.

Партия съезди сайлайдиган ва съездга ҳисоб бериб турадиган КПССнинг марказий Назорат-ревизия комиссиясининг тузилиши партияни демократиялашга, уни сиёсий ва маънавий жиҳатдан янгилашга хизмат қилади.

Ҳаёт шундан далолат бериб турибдики, партия назорати ва ревизия ишининг ҳозир мавжуд бўлган системаси ўз юмушини бажариб бўлди. Буни кўп жиҳатдан шу билан изоҳлаш мумкинки, ҳаётда ва Уставда назорат ва ревизия органларига иккинчи даражали роль ажратилган. Ушбу органлар зарур мустақилликка эга эмаслар. Жойлардаги кўпгина партия комиссиялари асосан партия комитетлари секретарларининг топшириқларини бажариш билан банддирлар, ревизия иши эса, одатда, партия аппаратининг молия-хўжалик бўлинмалари раҳбарлигида амалга оширилмоқда.

Ҳаётнинг ўзи шуни тақозо этмоқдаки, партия тузилишида марказда ягона, мустақил, сайлаб қўйиладиган назорат органи ва жойларда шунга яраша тегишли органларни ташкил этиш зарур. Бу XIX партия конференциясининг қарорларида назарда тутилган эди, эндиликда эса бу КПСС Устави лойиҳасида ўз ифодасини топмоқда.

Бундай тадбир партияда «икки марказ»ни вужудга келтиради, деб ҳадиксираб турганлар ҳам бор. Марказий Комитет Сиёсий бюроси бу масалани бир неча бор муҳокама қилди ва бундай ҳадиксирашни асоссиз деб ҳисоблайди, чунки янги назорат органи зиммасига раҳбарлик вазифалари юкланмайди.

Унинг бутун фаолияти программавий ҳужжатлар ва КПСС Устави, съездлар ва конференциялар қарорлари қандай бажарилаётганини, партия бюджети қандай ижро этилаётганини, партия интизоми ва ахлоқ-одобига нечоғлиқ риоя этилаётганини назорат қилишга, коммунистларнинг шикоят, аризаларини кўриб чиқишга қаратилади. Марказий Назорат-ревизия комиссияси демократик қиёфага эга бўлади, у ўзининг ҳисоб бериб турадиган ижроия органи — президиум ва унинг ҳамраисларини сайлайди.

Биз, ҳойнаҳой, мен қуйида баён этмоқчи бўлган масъулиятни ўз зиммамизга олишимиз мумкин бўлур эди — келинглар, маслаҳатлашиб кўрайлик: партия XXVIII съездига тайёргарлик даврида, яъни КПСС Уставига тегишли ўзгартишлар киритилишидан илгари район, шаҳар, округ, область, ўлка партия ташкилотлари ва иттифоқдош республикалар Компартияларининг конференциялари ва съездларида ана шу партия комитетларининг назорат-ревизия комиссияларини тузишга ижозат берсак қандай бўларкин. Ҳозир тажриба тариқасида ана шундай иш ўтказилмоқда. Орттирилган тажрибага таяниб, КПСС Уставига киритиладиган таклифлар тақдим этилмоқда.

КПССнинг янги Устави лойиҳасида акс этган мазкур комиссияларнинг вазифаларига, шунингдек Пленумимиз муҳокамасига тақдим этилган КПССнинг марказий Назорат-ревизия комиссияси тўғрисидаги низом лойиҳасига таяниб, конференциялар ва съездларда комиссиялар тўғрисидаги низомни тасдиқлаш мумкин бўлур эди. Агар эътирозлар бўлмаса, бу ёндашувни Марказий Комитет Пленуми қарорида акс эттириш мумкин бўлур эди.

КПССдаги демократик қайта қуриш асосида Устав лойиҳасида партия бюджетини ташкил этиш ва сарфлаш практикасида жиддий ўзгартишларни рўёбга чиқариш назарда тутилмоқда. Бошланғич партия ташкилотлари ҳозир ҳамма жойда ўзлари йиғаётган партия аъзолик бадалларининг 50 фоизгача бўлган қисмини ўз ихтиёрларида қолдиришни талаб қилишаётган эди. Эндиликда бу талаб рўёбга чиқариляпти.

Партия ташкилотлари фаолиятида бир қанча янги вазифалар ҳамда сиёсий куч-ғайратлар сарфланиши лозим бўлаётган соҳалар пайдо бўлаётган ҳозирги шароитда бу чора ўз вақтидаги ва тўғри чора бўлади деб ўйлайман. Бюджетни ташкил этиш ва партия маблағларини сарфлаш билан боғлиқ бўлган барча масалаларнинг очиқ-ойдинлиги тўғрисидаги қоида партия Уставига киритилмоқда. Бундан буён партия бюджети КПСС Марказий Комитетининг Пленумларида кўриб чиқилади ва тасдиқланади ҳамда шундан кейин бюджет матбуотда эълон қилинади.

Устав лойиҳасида аъзолик бадаллари тўлашнинг янги жадвали таклиф этилмоқда. Ушбу жадвал коммунистларнинг кўпгина таклифлари ва истаклари инобатга олиниб тузилган. Тўғри, партия аъзоларининг айрим тоифаларини бадал тўлашдан озод қилиш тўғрисида ҳам таклиф тушган эди. Бундай чора партиямиз анъаналарига монанд эмасдек кўринади. Ушбу таклифни коммунистлар қабул қилишмаган бўлур эди, деб ўйлайман. Шунинг учун ҳам лойиҳада айрим тоифалардаги партия аъзолари учун рамзий аъзолик бадалини белгилаш назарда тутилган, бу, ҳойнаҳой, мазкур ҳолда зарур бўлган энг мақбул йўлдир.

Устав лойиҳасининг айрим янги қоидалари таърифини якунлар эканман, шуни таъкидламоқчиманки, ушбу янгиликларни партия ҳозирги тараққиётининг, уни тубдан янгилашнинг объектив эҳтиёжлари тақозо этмоқда. Устав лойиҳасида ана шу айрим янги моддаларни ифодалар эканмиз, биз коммунистлар муҳокамасига шундай ҳужжатни тақдим этишдан умидвормизки, токи бу ҳужжат ички партиявий муносабатларни қайта қуришга йўналтирсин, мазкур қайта қуриш партияни кенг кўламда демократиялашни жамиятимизнинг авангард кучи сифатида партиянинг уюшқоқлиги ва унинг ишга шайлигининг ўсиши билан пайванд этсин.

Ўртоқлар! Съездга тайёргарликнинг айрим масалалари хусусида ҳам тўхтаб ўтишга ижозат берсангиз. Съездни 1990 йил 2 июль куни Кремлнинг Съездлар саройида чақириш таклиф этилади.

Съезднинг кун тартиби КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумида тасдиқланган эди. Кун тартибини КПССнинг «Инсонпарвар, демократик социализм сари» Ҳаракат дастури тўғрисидаги масала билан тўлдириш таклиф этилади. Марказий Комитет докладида КПСС Ҳаракат дастури ва Устави лойиҳалари билан алоқадор барча масалаларни баён этиш тўғрисида ҳозирнинг ўзидаёқ келишиб олиш мумкин бўлур эди. Таклиф этилаётган кун тартиби съездда ташаббускорлик йўли билан ёки бошқа тартибда резолюцияларнинг турли лойиҳалари ҳам тақдим этилиши мумкинлигини истисно этмайди, албатта. Биз съезд ижодий муҳитда ўтишига ёрдам беришимиз керак.

Биз съездда вакиллик нормасини ва делегатлар сайлаш тартибини белгилаб олишимиз керак. КПССнинг XXVII съездига 3670 нафар партия аъзосидан бир делегат сайланган эди. Ўтган давр мобайнида партия ўсди. 1990 йилнинг 1 январида партия аъзоларининг сони 18,8 миллион кишини ташкил этди. Шуни ҳисобга олиб, XXVIII съездга 4 минг нафар партия аъзосидан бир делегат сайлаш таклиф этилади. Ҳисоб-китобларга қараганда, бу съездда қарийб 4700 делегат бўлишига имкон беради.

Делегатлар сайлаш тартиби хусусида биз шунга асосланишимиз керакки, партия ташкилотларига демократик нормаларга амал қилиб, ўз масалаларини ўзлари ҳал этишлари учун катта эрк берилиши лозим.

Кўпгина партия ташкилотларидан, айниқса шаҳарлардаги партия ташкилотларидан съездга делегатларни партия округлари бўйича сайлаш тўғрисида таклифлар тушди.

Делегатлар сайлашнинг илгариги тартиби тарафдорлари ҳам бор, бу, аввало, жуда катта территорияларда ишлаётган партия ташкилотларига дахлдордир. Партия комитетлари, шаҳар ва район партия комитетлари секретарларининг катта гуруҳи билан учрашув чоғида бу масалалар кўтарилган эди. Улар ишининг конкрет шарт-шароитлари, ҳар қалай, бу ишдаги ёндашувларга ўз таъсирини ўтказади, албатта.

Марказий Комитет Сиёсий бюроси КПСС XXVIII съездига делегатлар сайлашнинг қайси тартиби мақбулроқ бўлишини партия ташкилотларининг ўзлари белгилаши ҳуқуқини уларга бериш мумкин, деб ҳисоблайди.

Тўғри, бу хусусда танқидий фикр-мулоҳазалар ҳам айтила бошлади. Лекин бу ҳозирги ижтимоий-сиёсий жараёнга хос бўлган хусусиятдир: дарҳақиқат барча таклифларга у ёки бу тарзда шубҳа билан қаралмоқда. Кечагина партия ташкилотларига делегатларни қай йўсинда сайлаш ҳуқуқини беришни таклиф этаётган кишилар бугун бундай демоқдалар: маҳаллий партия органлари партия ташкилотларига буйруқ бермасликлари учун пленум кўрсатма бериши лозим. Хуллас, бухоролик Хўжа Насриддиннинг куни бот-бот бизнинг бошимизга тушиб турибди: афанди эшакка миниб кетаётганини кўрган ҳалойиқ жониворга жабр бўлибдику, деб Насриддинни койиган экан; афанди эшакни елкасига ортиб йўлга равона бўлганида эса: «қари эшак хўтикни кўтариб олибди-ку» деб, яна мазах қилишибди.

Биз партияда ҳақиқатан ҳам демократик сайлов бўлиши, жамиятимиз тараққиёти ва партияни ислоҳ қилиш масалаларини ҳал этиш масъулиятини ўз зиммасига оладиган партия ташкилотларининг вакиллари сайланишини ҳисобга олиб, барча ишларни расамади билан оқилона ҳал этишимиз керак.

Марказий Комитетнинг партия қурилиши ва кадрлар билан ишлаш сиёсати масалалари комиссиясининг шу хусусдаги таклифлари матбуотда эълон қилинган эди, коммунистлар бу таклифларни умуман қўллаб-қувватладилар. Марказий Комитет бугун шу таклифларни муҳокама қилиб, тегишли қарор қабул қилса тўғри бўлади, деб ўйлайман.

Партия съездига тайёргарлик чоғида бу иш кенг партия фаоллари суяниб, амалга оширилсин, деб талаб этаётган коммунистларнинг кўпдан-кўп истакларини инобатга олиш лозим бўлади. Марказий органларга кирмайдиган коммунистларни, аввало, бошланғич партия ташкилотларининг секретарларини, маҳаллий партия ташкилотларининг ходимларини, олимларни Марказий Комитет комиссияси орқали Марказий Комитет Ҳаракат дастури ва КПСС Устави лойиҳалари юзасидан мунозаралар материалларини умумлаштиришга ва тегишли таклифлар ишлаб чиқишга дарҳол жалб этиш зарур. Бу демократик йўл бўлади ва давр руҳига мос бўлади, деб ўйлайман.

Съездга делегатлар сайланиб бораверишига қараб, улар орасидан КПСС съездининг асосий ҳужжатлари ва қарорларини ишлаб чиқиш, съездни ўтказиш тартиби, унинг мажлислари иш тартибини ишлаб чиқиш юзасидан иш комиссиялари ва группалар тузиш мақсадга мувофиқ бўлади. Бундай ёндашув съездга тайёргарлик янада самарали ва демократик йўсинда бўлишини таъминлайди.

Энди партиядаги ҳисобот сайлов кампанияси ҳақида гапирмоқчиман. Марказий Комитетнинг аввалги Пленумида Сиёсий бюро, Пленум қатнашчилари съезд арафасида партиянинг барча бўғинларида батафсил ҳисоботлар ва сайлов бўлсин, буларда Марказий Комитетнинг Ҳаракат дастури ва КПСС Устави лойиҳалари хусусида кенг мунозара бўлсин, деган фикрни билдиришган эди. Лекин бу нуқтаи назар ҳамма ерда ҳам қўллаб-қувватланмади. Бир қанча партия комитетлари ҳисобот ва сайловни съезддан кейин ўтказишни талаб қилмоқдалар. Бу тўғри бўлмаса керак, деб ўйлаймиз. Бунинг боиси бор, албатта.

Маълумки, бир қанча партия ташкилотларидаги аҳвол беқарор бўлиб турибди. Баъзан митингларда ҳис-туйғуларнинг жўш уриб кетиши у ёки бу областда, районда партиявий раҳбариятни алмаштириш учун кифоя қилган эди. Нима бўлганида ҳам партия органлари ишидан одамларнинг қониқмаётгани шу воқеаларга сабаб бўлди. Ҳокимиятнинг республика ва маҳаллий органларига бир қанча жойларда бўлган сайлов ҳам шундан далолат бераётганини айтиб ўтиш керак бўлади.

Худди ана шундай вазиятда партиянинг барча раҳбар органлари — бошланғич ташкилотнинг партия бюросидан тортиб, КПСС Марказий Комитетигача — ҳисоботлар ва сайловдан ўтиши лозимлигидан ва коммунистларнинг ишонч ёрлиғини олиши кераклигидан бўйин товлаб бўладими, ахир! Вазият шундай қилиш зарурлигини тақозо этяпти деб ўйлайман.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларида, конференцияларда ва съездларда партия ташкилоти фаолиятининг барча жиҳатлари батафсил таҳлил қилиниши, қайта қуриш учун қандай юмушлар бажаргани ҳақида ҳисоботдан ҳеч ким четда турмаслиги керак. Акс ҳолда съездга тайёргарлик коммунистларга дахлдор бўлмай қолади, партия сафларида бундан буён ҳам ишлашни истаётган ҳар бир киши зиммасига партия тақдири учун тушаётган масъулият ҳиссини коммунистлар охиригача англаб олишига имконият бўлмайди. Бунинг устига, бу ҳол партиянинг ўзида ҳам, умуман жамиятда ҳам съезд арафасида коммунистлар олдидаги ҳисоботга чап беришни истаётган «аппаратнинг ҳийласи» деб қабул қилиниши мумкин.

Бу масаланинг бир жиҳатидир. Иккинчи жиҳати шундаки, барча даражадаги партия органлари ҳозир, айниқса янги кучларга, ишнинг сиёсий усулларини эгаллаб олган, калтабинлик ва ташкилий уқувсизликдан ҳоли бўлган, социализм ишига садоқатли, қайта қуриш авлодига мансуб раҳбар кадрларга муҳтождир. Партияга сиёсий жангчилар, ғайрат-шижоатли дадил одамлар ҳар қачонгидан кўра зарурдир. бу кишилар партия органи бюрократик, амалдорлик аппаратидир, деб ижтимоий онгда таркиб топган тасаввурни ўзгартиришга қодир бўлишлари керак.

Ҳисоботлар ва сайлов чоғида партия тўғрисида, социализм тўғрисида ҳалол, очиқ-ойдин гап бораётган муҳитдагина амалий ҳаракатлар режаси таркиб топиши, съездга эса қайта қуриш учун ҳақиқий курашчилар делегат қилиб сайланиши мумкин. Ҳисобот-сайлов кампаниясининг сиёсий бисотига суянибгина, съездда узуқ-юлуқ гаплар ва пинҳоний сиёсий найранглардан ҳоли бўлган ҳақиқатан ҳам ижодий, ҳақиқий ишонч вазиятини вужудга келтириш мумкин.

Ниҳоят, съездга қадар сайлаб қўйиладиган шундай органларга эга бўлишимиз керакки, бу органлар қабул қилинган қарорлар учун, жумладан съездда қабул қилинган қарорлар учун ҳам, бу қарорларни амалда рўёбга чиқариш учун ҳам бутун масъулиятни ўз зиммаларига олсинлар. Шундай қилингандагина партиявий сўз билан иш бир-биридан ажраб қолмайди.

Ҳисоботлар ва сайловни съезддан кейинги даврда ўтказишга тарафдор бўлган кишилар, КПСС Уставига тегишли ўзгартишлар киритилмаса, раҳбар органларни демократик йўсинда, муқобил негизда сайлаб бўлмайди, демоқдалар. Аммо партия ташкилотларига раҳбар органларни қуйидан бўладиган таклифларни ҳисобга олиб, сайлаб қўйишдек тартиб ўрнатишга ҳеч нима халал бермаяпти, шундай қилиб бюллетенга мандатлардагига нисбатан кўпроқ номзодларни киритиш керак. Йиғилиш, конференция, съезд партия ташкилотларининг олий органларидир ва улар ўз раҳбарлари комитет пленумида сайланадими ёки йиғилиш-конференция, съезднинг бевосита бутун состави томонидан сайланадими — буларни ўзлари белгилашга ҳақлидирлар. Пленумимиз шу хусусда қарор қабул қилиши ҳамда шундай қилиб, коммунистларнинг шубҳаларини бартараф этиши мумкин, деб ўйлайман. Партия комитетлари ҳисоботлар ва сайлов июнь ойида якунланишини ҳисобга олиб, бу кампания навбатини ўзлари белгилаб олишлари мумкин бўлур эди.

Съездга тайёргарликнинг ташкилий жиҳати билан боғлиқ асосий масалалар ана шулардир.

Ўртоқлар!

Марказий Комитетнинг мазкур Пленуми КПСС XXVIII съездига тайёргарликнинг биринчи босқичи якунланган маррани белгиламоқда, бу хусусда асосий қарорлар қабул этилди ҳамда программавий ва Устав ҳужжатлари партия ҳукмига ҳавола қилинмоқда. Янги босқичда съездолди лойиҳаларининг умумпартиявий, умумхалқ муҳокамасини авж олдириш, ҳар бир коммунистни туб партиявий масалаларни ҳал қилишга жалб қилиш керак бўлади.

Мазкур лойиҳаларда баён этилган ғоялар ва таклифларни коммунистлар қизиқиб, жонкуярлик билан кутиб олишларига ишончим комил, бу лойиҳалар ҳисобот-сайлов йиғилишларида, конференциялар ва съездларда жиддий фикр юритиш, ҳаётий ишлар тўғрисида, партиямизнинг келажаги ҳақида, мамлакатимизнинг истиқболи тўғрисида жиддий фикр юритиш учун яхши негиз бўлиб хизмат қилади.

МУДОМ БОР БЎЛСИН, НАВРЎЗ!

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Бундай байрамлар бошқа халқларда ҳам бор. Инсоният борки, улуғ айём кунлари дастурхон тузаб, меҳмон кутади, дўсту биродарларини чорлайди. Меҳмон — отангдан улуғ, дейди халқимиз. Шу боис меҳмоннинг ёшига, даражасига, миллати ва динига эътибор берилмайди, барчага бирдай иззат-икром кўрсатилади. Қўлига сув қўйиб, оққўнгиллик рамзига айланган оппоқ сочиқ тутилади. Бинобарин, Наврўз меҳмондўстлик айёмидир!

Ота-боболаримизнинг эзгу одатларига амал қилиш, уларни келгуси авлодларга етказиш ҳар биримизнинг фарзандлик бурчимиздир. Ота-боболаримиз бизга миллат айирмаслик, барча халқлар башарият фарзанди эканлиги ҳақида таълим-тарбия бериб келганлар. Инсоният тарихига назар солсак, ҳеч қачон ҳеч бир миллат маҳдуд яшамаганини кўрамиз. Эллар-улуслар ҳамиша бир-бирларидан куч ва рағбат олиб, илм ва ҳунар ўрганиб келганлар.

Ақлу заковат соҳиблари ўз фаолиятларини ҳамиша инсониятнинг бахт-саодати, эл-улуснинг ўзаро ҳамкорлиги, халқларнинг тинч, осойишта ва фаровон турмуш кечиришлари учун бағишлаганлар. Наврўз — байналмилал айём!

Инсон ҳаётининг асл маъноси одамийлик фазилатларини кўрсатишга, ўзининг бутун куч-қудратини, истеъдодини, халқ манфаати йўлида эзгу ва хайрли ишларга сафарбар этишдадир. Мамлакатимизда ошкоралик ва демократия истиқболларига кенг йўл очиб берган партия ва ҳукуматимиз бугунги кунда барча имкониятларни ана шу мақсадларга қаратмоқда.

Ҳар бир хонадонимизнинг осойишталиги, турмушимизнинг тўкин бўлиши учун, асл одамийлик учун кураш ҳаммамизнинг ва ҳар биримизнинг асосий ва муқаддас матлабимиз бўлмоғи зарур. Зотан, Наврўз қалбларга ёруғ истиқбол уруғини сочиш айёмидир!

Наврўзи олам ташриф буюрганида кун ва тун салтанати тенглашади. Бунда теран рамзий маъно бор. Наврўз келтирган тенглик ва адолат ҳамма жойда осойишталик ва хуррамлик, тинчлик ва фаровонлик барқарорлигини тақозо қилади. Наврўз адолат ва тенглик айёмидир!

Муҳтарам ҳамюртлар, азиз элдошлар!

Мамлакатимиз масъулиятли дамларни бошидан кечирмоқда. Зиммамизда ижтимоий-иқтисодий ҳаётимизни замон талаблари даражасига кўтаришдек кечиктириб бўлмайдиган вазифалар турибди. Бу вазифалар ҳар биримиздан ғоят чуқур масъулият, ҳар қачонгидан ҳам аҳиллик ва ҳамкорликни талаб қилади.

Жумҳуриятимизнинг ишчилари, деҳқонлари, зиёлилари! Ота-оналар, опа-сингиллар, келажагимиз бўлган ёшлар, нури-дийдаларимиз, келинг, ҳаммамиз бир бўлиб, қўлни қўлга бериб, моҳиятан эзгу ва хайрли ишларга сафарбарлик айёми бўлган қадимий ва навқирон умумхалқ байрамимиз Наврўзни гина-кудурат ва адоватсиз, халқимизга хос бағри кенглик, меҳригиёлик билан ўтказайлик.

Яхшилик нур келтирар, Наврўз қуёши ҳар бир хонадонга, ҳар бир киши қалбига яхшилик, меҳр-оқибат, эзгулик нурларини сочаверсин!

НАВРЎЗ БАЙРАМИНИ ЎТКАЗУВЧИ РЕСПУБЛИКА ТАШКИЛИЙ ҲАЙЪАТИ.

ИШОНЧНИ ИШ БИЛАН ОҚЛАЙЛИК

Тошкент шаҳар Совети партия группасида

Йигирма биринчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг биринчи сессияси арафасида Тошкент шаҳар Совети партия группасининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг иккинчи секретари, 1-сайлов округидан депутат Ю. А. Асепков партия группасининг ташкилотчиси этиб сайланди.

Партия группаси йигирма биринчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг биринчи сессияси кун тартиби ва иш маромн масалаларини кўриб чиқди ва муҳокама қилди.

⊙ **Илгари хабар қилинганидек 6 ва 7 март кунлари йигирма биринчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг биринчи сессияси бўлиб ўтди.**

ТАШАББУСКОР депутатлар группасининг топшириғига кўра уни 150-сайлов округидан депутат **Ю. А. Асепков** олиб борди. У Тошкент шаҳар Совети депутатлигига сайловлар бўйича шаҳар сайлов комиссиясининг раиси **А. Ғуломмаҳмудов**га сўз берди. У эса шаҳар сайлов комиссияси фаолияти ва сайлов якунлари, шу жумладан шаҳар сайлов комиссиясига тушган ариза ва шикоятларнинг кўриб чиқилиши билан депутатларни таништирди. Барча 250 сайлов округида сайловлар қонунчиликка мувофиқ равишда ўтди. 1990 йилнинг 18 февраль ва 4 март кунлари бўлиб ўтган овоз беришлар мобайнида Тошкент шаҳар Советига 232 халқ депутати сайланди. Тошкент шаҳар Совети депутатлигига иккитадан номзод овозга қўйилган 18 та сайлов округида эса номзодлар сайловчиларнинг етарли миқдордаги овозларини ололмадилар ва сайланмадилар. Бу округларда 15 апрелда такрорий сайловлар бўлиб ўтади.

А. Ғуломмаҳмудов сайланган халқ депутатларини табриклаб, уларга Тошкентни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш, сайловчиларнинг буюртмаларини бажариш бўйича муваффақиятли иш олиб боришни тилади.

Депутатлар шаҳар сайлов комиссиясининг ахборотини маълумот учун қабул қилишди.

Раислик қилувчи йигирма биринчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг биринчи сессиясини очиқ деб эълон қилди.

Мандат комиссияси сайланди. Унинг мажлисидан сўнг мандат комиссиясининг раиси, 235-сайлов округидан депутат **В. А. Шалупов** шуларни маълум қилдики, мандат комиссияси Тошкент Шаҳар Советига сайловлар бўйича ҳар бир сайлов округи бўйича ҳам, бутун сайловолди даври бўйича ҳам шаҳар сайлов комиссиясининг ҳужжатлари билан диққат-эътибор билан танишиб чиқди. Мандат комиссияси шуни қайд этдики, сайловларга тайёргарлик ва уларни ўтказиш бўйича шаҳар сайлов комиссияси, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети олиб борган барча ишлар халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайловлар тўғрисидаги Қонунга тўла мувофиқ ўтказилди.

Шаҳар Советига, 18 та округда такрорий сайловлар ўтказилишини ҳисобга олиб, 232 депутат сайланди. Совет таркиби шундай: ишчилар — 56 киши, саноат мутахассислари—64 киши, соғлиқни сақлаш ходимлари — 20 киши, қурилиш ходимлари — 9 киши. Совет таркибида 15 партия, 11 совет, 4 касаба союз ва 3 комсомол ходимлари бор. КПСС аъзолари — 183 киши. 30 ёшгача бўлган депутатлар — 16 киши, шаҳар Совети таркибида 12 миллат, шу жумладан 147 ўзбек, 63 рус, 23 — бошқа миллат вакиллари бор. 120 дан зиёд депутат олий ва тугалланмаган олий маълумотга, 13 депутат ўрта махсус ва 97 депутат ўрта маълумотга эга. Барча депутатларнинг 71,2 фоизи Тошкент шаҳар Советига биринчи марта сайланган.

Мандат комиссияси тавсия этилган барча материалларни текширгач, ҳамма округларда сайловлар тўғри, қонунчиликка тўла мувофиқ ўтказилган деб топди. Мандат комиссияси халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советига 230 депутат ваколатини тан олиш ва Тошкент шаҳар Совети депутатлари вақтинчалик гувоҳномаларининг ҳаракат муддатини иккинчи сессиягача узайтириш тўғрисидаги таклифларни киритди. Икки депутатнинг ваколатини тан олиш тўғрисидаги таклиф эса кейинчалик киритилади.

Совет Тошкент шаҳар Советининг 230 депутати ваколатини тан олди.

152-сайлов округидан депутат **Ш. А. Исматуллаев** аризасига кўра Тошкент шаҳар Советининг баъзи депутатлари ваколатини қайта текшириш тўғрисидаги таклиф қабул қилинади. Мандат комиссияси айрим сайлов округлари бўйича Тошкент шаҳар Советининг депутатлари ваколати масаласини кўриб чиқди.

Сессиянинг кун тартиби тасдиқланди. Халқ депутатлари шаҳар Советини шакллантириш ва Тошкент шаҳар Советини тузиш, шунингдек бошқа ташкилий масалаларни кўриб чиқиш юзасидан таклиф киритилади.

Сўнгра депутатлар Совет раисини сайлашга киришадилар. Бу лавозимга ташаббускор депутатлар группасининг таклифига кўра 32-сайлов округидан депутат, Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари **А. И. Фозилбеков** таклиф этилди. Номзодни қўллаб-қувватлаб, 51-сайлов округидан **Р. З. Ҳусаинов**, 29-сайлов округидан **Б. Э. Қосимов**, 206-сайлов округидан **Н. Ҳасанов**, 212-сайлов округидан **Е. Г. Шевелева** сўзга чиқдилар. Депутат Шевелева А. И. Фозилбековга сўз беришни таклиф этди. Депутат Фозилбеков ўзининг ҳаракат дастурини қисқача баён этди. Улар ичида асосий бандлар: депутатларга ҳар томонлама фаолият кўрсатишларида ёрдамлашиш, Совет ишида жамоатчилик фикр-мулоҳазаларини ҳисобга олган ҳолда кўпчилик билан бамаслаҳат иш тутиш, доимий депутатлик комиссиялари ҳаракатларини мувофиқлаштириш, Совет ва ижроия комитет ишида аниқ ўзаро ҳамкорлик, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети фаолияти устидан назорат, Ўзбекистон пойтахтини ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг узоқ муддатга мўлжалланган ҳаракат дастурини ишлаб чиқиш.

Шундан сўнг муҳокамани депутатлар: 152-сайлов округидан **Ш. А. Исматуллаев**, 153-сайлов округидан **З. М. Юсупов** ва бошқалар давом эттирдилар. Бошқа мос номзод таклиф этилгани йўқ. 222 депутат иштирок этган яширин овоз бериш натижасида А. И. Фозилбеков номзоди учун 218 депутат овоз берди, тўрт депутат эса қарши.

Шундай қилиб, **32-сайлов округидан депутат, Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари А. И. Фозилбеков халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг раиси этиб сайланди.**

Ташаббускор депутатлар группаси Совет раисининг ўринбосари лавозимига 37-сайлов округидан депутат, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг бўлим мудири ўринбосари А. В. Гончарова номзодини таклиф этди.

А. В. Гончарова ўз ҳаракат дастури билан сўзга чиқиб, агар Совет раисининг ўринбосари этиб сайланса, Совет раисининг ҳаракат дастурини бажаришга ҳар томонлама ёрдам кўрсатишга, депутатлар билан ишлаш бўйича доимий ҳаракатдаги марказни ташкил этишга, Тошкент шаҳар Советига биринчи марта сайланган депутатлар учун иқтисодий ва ҳуқуқий таълим семинарлари турқуми ёки қисқа муддатли курслар ташкил этишга, иккинчи сессиягача эса қонунчилик асосида доимий депутатлик комиссиялари тўғрисидаги низомни ишлаб чиқишга ваъда берди.

Яширин овоз бериш натижасида, унда 221 депутат қатнашди, А. В. Гончарова номзоди учун 206 киши овоз берди. 15 киши қарши.

37-сайлов округидан депутат, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг бўлим мудири ўринбосари А. В. Гончарова халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети раисининг ўринбосари этиб сайланди.

Шундан сўнг депутатлар Тошкент шаҳар Советининг доимий комиссияларини тузиш ва сайлашга киришдилар.

13 та доимий комиссия тузилди. Уларнинг мажлисларидан сўнг депутатлар доимий комиссияларнинг аъзолари ва раисларини сайладилар. Қуйидагилар доимий комиссияларнинг раислари этиб сайландилар:

План-бюджет бўйича — 244-сайлов округидан депутат, «Алгоритм» заводининг директори **А. С. Маҳмудов**;

социалистик қонунчилик ва жамоат тартибини муҳофаза этиш бўйича — 240-сайлов округидан депутат, суд-медицина текшируви илмий-тадқиқот институтининг директори **Б. И. Пинхасов**;

халқ таълими, ёшлар билан ишлаш, миллатлараро муносабатлар ва байналмилал тарбия бўйича — 195-сайлов округидан депутат, Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг секретари **К. Р. Расулов**;

саноат, кенг истеъмол моллари, хизмат кўрсатиш соҳаси ва савдони ривожлантириш ва улар фаолияти муаммолари бўйича — 166-сайлов округидан депутат, чинни заводининг директори **Ф. Н. Раҳматуллаев**;

транспорт ва алоқа бўйича — 118-сайлов округидан депутат, Тошкент метрополитени бошлиғи **А. Миржалилов**;

фан, маданият, адабиёт ва санъат, тарихий меросни муҳофаза этиш бўйича — 223-сайлов округидан депутат, «Ўзбекфильм» киностудиясининг директори **А. М. Хўжаев**;

қурилиш ва архитектура бўйича — 150-сайлов округидан депутат, Тошкент зонал тажриба лойиҳалаш илмий-тадқиқот институти директори **Ҳ. А. Асомов**;

турар жой-коммунал хўжалиги ва ёқилғи-энергетика таъминоти бўйича — 155-сайлов округидан депутат, Ўрта Осиё газ иншоотларини лойиҳалаш илмий-текшириш институти директори **А. Х. Ортиқхўжаев**;

соғлиқни сақлаш, ижтимоий таъминот, оила, оналик ва болаликни муҳофаза этиш, хотин-қизлар ўртасида ишлаш масалалари бўйича 55-сайлов округидан депутат, Семашко номидаги илмий-текшириш институтининг директори **К. И. Йўлдошев**;

маҳалла ва уй комитетлари, уруш ва меҳнат ветеранлари, шунингдек жамоат ташкилотлари ишлари бўйича — 25-сайлов округидан депутат, Тошкент қишлоқ хўжалиги институтининг доценти, А. Тожиев номидаги маҳалла комитетининг раиси **Ш. Темуров**.

Агросаноат комплексини, боғдорчилик ширкатлари ва ёрдамчи хўжаликлар доимий комиссиялари, шунингдек ободонлаштириш ва атроф-муҳит муҳофазаси доимий комиссиялари раислари тўғрисидаги масалалар кейинроқ кўриб чиқилади.

Совет Тошкент шаҳар халқ назорати комитетини тузди ва сайлади. Икки депутат бетараф қолгани ҳолда илгари Ҳамза район партия комитетининг биринчи секретари бўлиб ишлаган **Ф. Н. Наҳмитдинов** халқ назорати комитетининг раиси этиб сайланди. **Ю. В. Михайлов** якдиллик билан халқ назорати комитети раисининг ўринбосари этиб сайланди. Халқ назорати комитетининг 11 аъзоси ҳам сайланди.

Шундан сўнг Совет президиуми тузилди. Унга Совет раиси, унинг ўринбосари, доимий депутатлик комиссияларининг раислари ҳамда депутатлар таклифи билан—депутатлар: 21-сайлов округидан, Ўзбекистон педагогика илмий-текшириш институтининг директори, маҳалла комитетлари ишини мувофиқлаштириш шаҳар кенгашининг раиси **Қ. Ф. Фозилхўжаев** ва 157-сайлов округидан, «Миконд» заводининг газ-электр пайвандчиси **А. П. Зайцев** кирдилар.

Совет раисининг таклифи билан Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси лавозимига 205-сайлов округидан депутат **Ш. Р. Шоабдураҳимов** номзоди киритилди.

Ш. Р. Шоабдураҳимов ўз ҳаракат дастурида ижроия комитет ишидаги учта асосий босқични ажратиб кўрсатди. Бош вазифа — Тошкентда мўътадил вазиятни таъминлаш, тартиб ва интизомни кучайтириш, кишиларга эртанги кунларига ишонч ҳосил қилишдир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг «Тошкент шаҳри аҳолисининг ҳаёт таъминотини тубдан яхшилаш ва 1991—1995 йилларда шаҳарнинг тарихий районлари таъмирланишини жадаллаштириш бўйича биринчи навбатдаги тадбирлар тўғрисида»ги қарорини бажариш, (шу мақсад учун 4 миллиард сўмдан зиёд маблағ ажратилган) бундан кам аҳамиятга эга эмас, Ш. Р. Шоабдураҳимов айтганидек, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ишларининг асосий йўналишларидан яна бири шаҳарни ривожлантириш ва ўткир ижтимоий муаммоларни ҳал этиш бўйича Тошкент шаҳар Совети қабул қилган 6 та комплекс ҳаракат дастурини бажариш бўйича иш олиб бориш бўлмоғи зарур.

Ш. Р. Шоабдураҳимов шуни таъкидладики, шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ҳаракат дастури бажарилиши Тошкент шаҳар Совети депутатларининг уни ҳал этишда қанчалик фаол иштирок этишларига ҳам тўла боғлиқдир.

Шаҳар Совети ижроия комитети раиси лавозимига номзод барча тошкентликларни тўлқинлантираётган муаммоларни ҳал этишни қандай тасаввур этаётганлиги тўғрисидаги депутатлар саволларига жавоб берди. Жумладан, рухсат этилмаган митинглар тўғрисидаги масалага тўхталиб Ш. Р. Шоабдураҳимов шуни айтдики, шаҳар Совети ижроия комитети кўпчилик тошкентликларнинг хоҳиш-иродасини бажармоқда, улар эса рухсат этилмаган митинглар шаҳардаги вазиятнинг мўътадиллигига путур етказади, шаҳарликларнинг хотиржам яшаш ва меҳнат қилишларига халақит беради, деб ҳисоблайдилар. Шунинг учун ҳам рухсат этилмаган митингларнинг ташкилотчиларини ва қатнашчиларига нисбатан қонунчиликда кўзда тутилган барча чоралар кўрилади.

Тошкентнинг санитария аҳволига келганда эса бу борада шаҳар Совети ижроия комитетининг масъул ҳизмат бўлимларига талабчанликни ошириш билан бир қаторда шаҳар кўчалари ва майдонларида озодаликни сақлаш учун шаҳарликларнинг ўз маданиятларини ошириш билан ёрдам кўрсатишлари керак.

Давлат тили тўғрисидаги масалага қисқача тўхталиб, Ш. Р. Шоабдураҳимов давлат тили тўғрисидаги қонун талабларини ўз вақтида бажариш ва уни амалга оширишни жадаллаштиришга ёрдам кўрсатиш ижроия комитетнинг асосий вазифаларидан биридир деб кўрсатиб ўтди.

Жиноятчиликка қарши кураш чоратадбирлари тўғрисидаги саволга анча муфассал жавоб берилди. Бугунги кунда шаҳар Совети ижроия комитети Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг ички ишлар бошқармаси моддий-техника асосларини яхшилаш учун кўпгина ишлар қилди: 130 та автомашина, турли хил техника ва ускуналар олиш учун маблағ ажратилди, токи ички ишлар органлари бу борада, яқинда бўлганидек, жиноятчилик бисотидан ортда қолмасликлари керак. Кўрилган чора-тадбирлар ҳозирдаёқ сезиларли натижа берди: жиноятчиликнинг ўсиши бирмунча камайди. Аммо бундан ҳеч ким хотиржамлик кайфиятига берилмаслиги керак.

Депутатлар Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисини очиқ овоз бериш билан сайлашга қарор қилдилар. Ўч депутат бетараф қолгани ҳолда **205-сайлов округидан депутат Ш. Р. Шоабдураҳимов Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси этиб сайланди.**

Шундан кейин Тошкент шаҳар Советининг доимий комиссиялари мажлислари бўлиб ўтди. Уларда ижроия комитет раисининг ўринбосарлари, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Бош бошқармалари, бошқармалари ва бўлинмаларининг бошлиқлари номзодлари муҳокама этилди.

7 МАРТ куни сессия ўз ишини давом эттирди. Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Ш. Р. Шоабдураҳимов Тошкент шаҳар Совети депутатлари тасдиғига ўз ўринбосарлари номзодларини тақдим этди. Барча номзодлар муҳокама этилди ва тегишли доимий комиссиялар мажлисларида тасдиқлашга тавсия этилдилар. Муҳокамадан сўнг, унда айрим номзодлар шаънига депутатлар танқидий мулоҳазалар, фикр ва таклифларини айтдилар, **О. Ҳ. Асқаров** Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари этиб тасдиқланди, **С. Т. Тошқулов** Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари ва Тошкент шаҳар агросаноат бирлашмасининг бошлиғи этиб тасдиқланди. **Л. А. Костин, С. И. Парфенов, Қ. М. Рафиқов, Р. Ҳикматуллоев** Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари этиб тасдиқландилар. **Б. Ғ. Йўлдошев** Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари — шаҳар план комиссиясининг раиси, **В. Ф. Манастиретская** Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг ишлар бошқарувчиси этиб тасдиқландилар.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг Бош бошқармалари, бошқармалари, бўлинмалари, раҳбарлари номзодларини муҳокама этган доимий депутатлик комиссиялари тавсияларига кўра Совет:

Н. К. Мусаевни — молия бошқармаси;

Н. И. Емельяновни — Ўзбекистон ССР Моддий-техника таъминоти давлат комитетининг шаҳар Бош территориал бошқармаси;

Н. Т. Кирилловани — нархлар бўлими;

Б. Г. Магайни — статистика бошқармаси;

Ж. Ю. Камолхўжаевни — ички ишлар бошқармаси;

Ҳ. Қ. Йўлдошевни — халқ маорифи Бош бошқармаси;

А. Д. **Азимов**ни — маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси;

Қ. Ҳ. Зоировни — умумий овқатланиш Бош бошқармаси;

А. М. Мунновни — барча турдаги пассажир транспортлари ишини мувофиқлаштириш ва ривожлантириш бошқармаси;

Р. Ф. Файзуллаевни — пассажир транспорти ишлаб чиқариш бирлашмаси;

В. Л. Штейнбергни — телефон алоқаси ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси;

И. Исмоиловни — почта алоқаси ва матбуот тарқатиш ишлаб чиқариш бирлашмаси;

В. А. Исмоиловни — юк автотранспорти ишлаб чиқариш бирлашмаси;

С. Ҳ. Алимхўжаевни — маданият Бош бошқармаси;

Э. М. Эрназаровни — «Тошкент оқшоми» ва «Вечерний Ташкент» рўзномаларининг муҳаррири;

А. А. Аҳмаджоновни — капитал қурилиш Бош бошқармаси;

Е. Я. Михайленкони — якка тартибдаги уй-жойларни ҳисобга олиш ва назорат қилиш бошқармаси;

М. К. Мусаевни — турар жой майдонларини ҳисобга олиш ва тақсимлаш бошқармаси;

С. М. Қосимовни — Тошкент иссиқлик коммуникация ва энергетика ишлаб чиқариш бирлашмаси;

Б. Ш. Усмоновни — Тошкент иссиқлик тармоқлари корхонаси;

Ў. С. Хошимовни — Тошкент иссиқлик маркази бирлашмаси;

С. Н. Засеевни — кабель электр тармоқлари корхонаси;

З. Т. Солиҳўжаевни — «Водоканал» трести;

Ж. Ю. Мақсудовни — Тошкент ремонт қурилиш трести;

Е. Б. Кейновни — Тошкент газ бошқармаси;

В. М. Кимни — уй-жой бошқармаси;

Ю. Ш. Ражабовни — коммунал корхоналари бошқармаси;

Қ. Т. Ризаевни — соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси;

Х. У. Турсуновани — ижтимоий таъминот бошқармаси;

Ш. Р. Иброҳимовани — шаҳар табиат ва атроф-муҳитни муҳофаза этиш комитети;

Ҳ. Е. Охунжоновни — ободонлаштириш Бош бошқармаси;

Ш. М. Шоназаровни — сув хўжалиги бошқармаси;

Н. И. Зисманни — шаҳар йўл-қурилиши ва ремонти трести;

Г. И. Деркачни — меҳнат ва ижтимоий масалалар бошқармаси;

А. Миржалиловни — Тошкент метрополитени бошлиғи этиб тасдиқлади.

Адлия бошқармаси, савдо Бош бошқармаси, трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси раҳбарларини тасдиқлаш тўғрисидаги масала кейинроқ кўриб чиқилади.

Совет Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетини, ижроия комитет президиумини тузди.

Ижроия комитетнинг ички ишлар бошқармаси, алкоголизм ва гиёҳвандликка қарши кураш, балоғатга етмаганлар билан ишлаш, кузатув комиссияларини тасдиқлади. Уларга шу соҳалар бўйича, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари **О. Ҳ. Асқаров** ва Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосарлари **Қ. М. Рафиқов** ва **Р. Ҳикматуллоев** бошчилик қиладилар.

Совет Тошкент шаҳар судининг халқ маслаҳатчиларини сайлади.

Районлар судларининг халқ судьяларини сайлаш тўғрисидаги масала Тошкент шаҳар Советининг доимий комиссияси мажлисларида уларнинг номзодлари муҳокама этилгандан сўнг кўриб чиқилади.

Сессия ўз ишининг охирида депутат Ш. А. Исматуллаевнинг аризаси бўйича қарор қабул қилди ва Ҳамза районидаги бир гуруҳ депутатларнинг 18 март куни «Наврўз»га тайёргарлик якшанбалигини ўтказиш тўғрисидаги Мурожаатини маъқуллади.

Шу билан йигирма биринчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг биринчи сессияси ўз ишини тугатди.

⊙ **ДЕҲЛИ.** «Атроф-муҳитни сақлаб қолиш учун курашда барча мамлакатлар халқларининг куч-ғайратларини бирлаштириш — бизнинг мақсадимиздир. Бу муаммо жаҳоншумул бўлиб, унинг ҳал этилиши ҳам жаҳоншумул миқёсда бўлиши керак», — деб ҳиндистонлик инженер Т. Шриниваc Рао ва Р. Гнанаскеран. Улар ўзларининг «Марутн» деб аталган жипларида дунё бўйлаб саёҳатга чиқишга қарор қилдилар. Улар 100 минг километр йўлни 20 ой мобайнида босиб ўтиб, юз мамлакатда бўлишни мўлжалламоқдалар. Ҳиндистон пойтахтидан юк самолётида Кенияга етиб олиш ниятидадирлар. У ердан келгуси ҳафтада ўз характерлари ва жипнинг пишиқлиги кўп ойлик синовн бошланади.

«Сафар чоғида биз атроф-муҳит булғанишн ва «Парник самараси» ер учун хатарли эканлигини таргиб этамиз. Бундан ташқари БМТ кўмагида атроф-муҳит ҳолати устидан халқаро кузатиш органини — ўзига хос «Халқаро яшил полиция»ни тузиш зарурлиги учун курашяпмиз», — дейишди сафар қатнашчилари.

Дунё бўйлаб саёҳат чоғида Т. Шриниваc Рао билан Р. Гнанасекаран ўз вазифаларини амалга оширишда улар маршрутлари ўтадиган мамлакатларнинг студентлари ва ёшлари кўмагига умид қилмоқдалар.

⊙ **ФРАНЦИЯ.** 2500 та донадан ташкил топган мана бу катталиги 12 метрга тенг узум бошини жаҳонда ягона тақлид деса бўлади. Уни реклама мақсадида «етиштирган» Турен-Мелан районн соҳибкорларининг ҳам фикри шундай.

АФП — ТАСС сурати.

⊙ **ПРАГА.** Автомобилсозлик ва роботсозлик, шунингдек, пайвандлашнинг барча турлари соҳасидаги замонавий технология Чехословакиянинг Брно шаҳрида очилган халқаро кўргазмада намойиш этилди. 21 мамлакатнинг 400 дан ортиқ фирмаси ўз маҳсулотини кўрсатмоқда.

Ихтисос йўналишига эга бўлган «Автопрогресс» бўлими диққатни жалб этади. Унинг экспозициясида ишлаб турган автотранспорт чиқитларидан табиатни муҳофаза қилишга қаратилган қизиқарли янгиликлар бор. Кўплгина фирмалар ис газидан тозаловчи, ишлатиб бўлинган техника мойидан фойдаланиш учун ноёб қурилмаларни ишлаб чиқдилар. Пайвандлаш техникаси экспозицияси ҳам янгиликларга бой. Бу ерда лазер нурларидан ва электрон-нур аппаратларидан фойдаланиш негизида экология жиҳатидан соф технология сари кесиш бурилиш ҳам қилинган. Саноат роботлари ва манипуляторларининг бағоят хилма-хиллиги машинасозликнинг мазкур соҳасидаги тараққиётдан яққол далолат бериб турибди.

⊙ **РИМ.** Италияда миллионлаб телетомошабинлар Сан-Ремодаги 40-қўшиқлар юбилей фестивалининг совриндорлари номини билишганида вақт ярим тундан анча ошган эди. Бу гал ғолибнинг чамбарагини Италия рок-музикасининг «ветерани» — «Пух» ансамбли олди. У «Елғиз кишилар» деб аталган ўз композициясини ижро этди.

Фестивалда «Шунча муҳаббат» қўшиғини ижро этган Тото Кутуньо иккинчи ўринни эгаллади. Машҳур италян қўшиқчиси ва композитори ўзига хос рекорд ўрнатди: у Сан—Ремода бешинчи маротаба «кумуш» совринга эга бўлди.

Амедео Минги билан Мьетта ижро этган севги ҳақидаги композиция конкурсининг учинчи совринини олди.

Журналистлар таъсис этган «Танқидчилар совриии»га Мина Мартини, шунингдек янги қатнашчилар гуруҳининг ғолиби Марко Мазини сазовор бўлдилар. Газеталар Марко ҳақида фестивалнинг навбатдаги кашфиёти, «90-йиллар ромацготиси», деб ёзишмоқда. Ғолибнинг ўзи эса музика чўққисига эришиш учун ҳали кўп ишларни қилишим керак, деб ҳисоблайди.

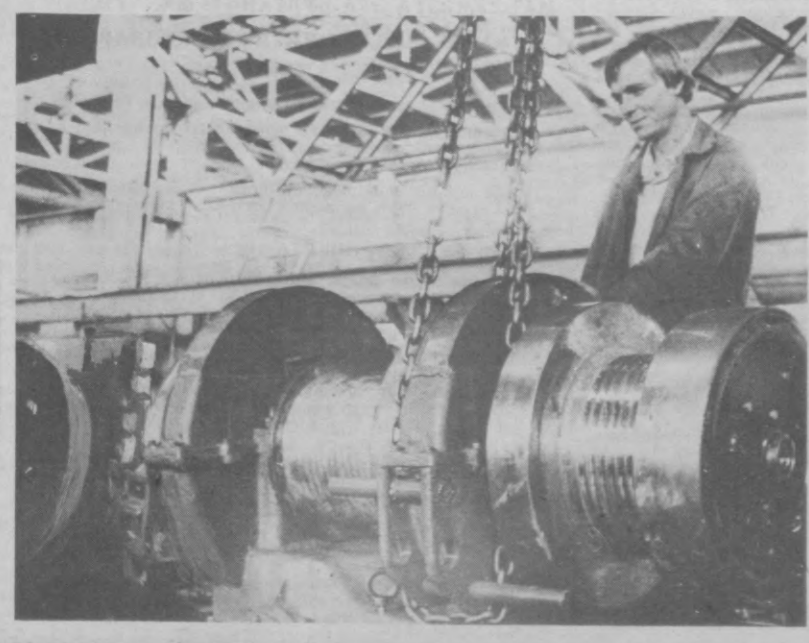
⊙ **ҚЎЛИ ГУЛ ЧЕВАР.** Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси 1-фабрикасининг тикувчиси Т. Эгамбердиева.

Р. Шарипов сурати.

⊙

⊙ **ЎЗ КАСБИНИНГ ФИДОЙИСИ.** Тошкент экскаватор ишлаб чиқариш бирлашмаси йиғув цехи ишчиси Виктор Формаков.

М. Нурмддинов сурати.

⊙ Навбатдаги ҳужум пайтида.

Р. Шарипов сурати.

Спорт

Волейбол

БАҲС ДАВОМ ЭТАДИ

⊙ «Автомобилист» (Тошкент) командаси ҳақида гап кетгудек бўлса спорт ишқибозлари ҳавас билан тилга олишарди. Жамоа 20 йилдан бери олий лигада қатнашиб келмоқда. 1976 йилда учинчи ўринни, ундан уч йил ўтгач эса СССР Кубогини қўлга киритишга сазовор бўлган. Аммо кейинги пайтда негадир командага «кўз тегди». Жамоатчи мухбиримиз бунинг сабабларини аниқлаш мақсадида командани катта устози А. Израиловга бир неча савол билан мурожаат қилди.

— **Аждий Натанович, сиз кўп йиллардан буён «Автомобилист»га раҳбарлик қилиб келасиз. Шогирдларингиз орасида Жаҳон, Европа, олимпиада чемпионлари бор. Негадир сўнгги йилларда шундай «юлдуз»лар кўринмаяпти. Бунинг боиси нимада?**

— Илгари бизда ўринбосарлар тайёрлаб берувчи намунали мактаб бор эди. Маҳоратли ўйинчилар етказиб берилаётган бир пайтда негадир у тарқалиб кетди. Қайтадан тиклашга кўп уриндим, афсуски натижа чиқмади. Машғулотларни «Меҳнат резервлари» ўйингоҳида ўтказишга тўғри келяпти. Ўйинчиларга келсак, тажрибали Л. Губка, Л. Макаркиналар командани тарк этишди. С. Дворниковани эса олти ойдан сўнг командага қайтардик. Ҳозирча ўз услубини топгани йўқ.

— **Кўпчилик мухлисларни бир нарса ҳайрон қолдиради. Қизларимиз кучлилар сафида анчадан буён куч синашса ҳам, совриндор бўлолмаяптилар...**

— Сабаби, команданинг бугунги аҳволи мақтагудек эмас. Ҳозиргача ўтказилган учрашувлардан фақат биттасида ғалабага эришдик. Ҳамчилик ва узилишлар мавжуд. Бугунги состав билан жиддий вазифаларни ҳал этишга қодир эмасмиз. Шу боис биринчи галдаги вазифа янги жамоани шакллантиришдан иборат.

— **Таниқли волейболчи В. Дуюнова газета мухбири билан суҳбатда командани ёмон ўйнашида сизнинг ҳам айбингиз борлигини айтиб ўтган эди. Бу танқидга муносабатингиз?**

— Командада 30 йилдан буён ишлайман. Ўзимга ўринбосар тайёрлаш вақти аллақачон етди. Ярим йилдан буён саломатлигим яхши эмас. Ўқув тайёргарлик жараёнини қўпинча команда устози Владимир Пилипченко бошқаради. Учрашувларга ҳам қизларни у олиб тушаяпти. Мен эса ёрдамчилик қилаяпман, холос.

— **Жумҳуриятимизда волейболчилар етказиб бериш қандай аҳволда?**

— Ҳозир фақат Тошкент вилояти Бутуниттифоқ кўнгилли физкультура ва спорт жамияти қошида волейбол мактаби бор. Ҳанузгача бу масканда усталар командасига ўринбосарлар тайёрлаш масаласи ҳал бўлмаяпти.

— **Сўнгги савол: команда бу йил олий лигада қола оладими?**

— Бунинг учун бор имкониятларни ишга соламиз.

Суҳбатдош О. МАХМАЮСУПОВ.

ИМКОНИЯТ БЎЛМАГАН ЖОЙДА

Гимнастика ҳалқалари, арқонли нарвон, футбол дарвозаси каби 15 жиҳоздан иборат бундай мослама «Тошкент трактор заводи» номидаги илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида тайёрланаяпти. Қувончлиси шундаки, унинг ёрдамида болалар муассасалари, яшаш жойларида тез фурсатда спорт шаҳарчаси бунёд этиш мумкин.

— Январь ойининг ўзида 17 дона «очиқ спорт» синфлари ишлаб чиқардик, — деди халқ истеъмоли моллари цехининг бошлиғи В. Орёл. — 33-участкада эса кичкинтойларга мўлжалланган «Юнга» тренажёри тайёрланмоқда. Ҳар донаси 123 сўм туради, жуда қулай.

Маҳсулотлар «Узспорттторг» орқали пойтахтимиздаги муассасалар, шунингдек Қўқон, Фарғона, Самарқанд шаҳарлари ва бошқа жойларга жўнатилаяпти. Биз «очиқ спорт» синфларини ўз кўзимиз билан кўриш мақсадида корхона яқинидаги 120-ўрта мактабда бўлдик. Жисмоний тарбия ўқитувчиси А. Дарин шундай деди:

— Яқинда бир дона сотиб олган эдик. Нархи 3850 сўм экан. Қисқа муддатда энди волейбол, қўл тўпи, футбол майдончаси ҳосил қилиш имкониятига эгамиз. Хоҳласак, бир зумда турник ёки гимнастика ҳалқалари пайдо бўлаяпти. Спорт турлари билан шуғулланувчилар анча кўпайиб қолди.

Келажак авлоднинг жисмонан чиниқишлари жуда кўп омилларга боғлиқ эканлиги сир эмас. Шулардан бири жисмоний тарбия дарсларининг самарали ўтишидир. Бунга эришиш учун албатта спорт майдончалари бўлиши шарт. Имконият йўқ жойларда эса корхона томонидан ишлаб чиқарилаётган мослама жуда асқотади.

С. ОРТИҚОВ.

Бу—қизиқ

ҲАЛҚА ИХТИРОЧИСИ

БАСКЕТБОЛ бўйича Европа биринчилигининг сўнгги учрашувларида тўртта баскетбол ҳалқаси синиб кетган эди. Уларнинг ҳар бири чет эл пули билан 500 доллар баҳоланган. Хўш, шундай қимматбаҳо жиҳоз нега дош беролмади? Маълум бўлишича, бир ўйинчининг вазни 100 килограмм келса, у тўпни ташлаганда ҳалқага 500 килограмм куч билан таъсир кўрсатар экан.

Бу ҳисоб-китоблар Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти жисмоний тарбия кафедрасининг мудири Павел Иванович Донченкони анчадан бери ўйлантириб келарди. Халқаро турнирларда кўпроқ пружина амортизаторли ҳалқалар ишлатилади. Наҳотки шунга ўхшаш чидамлисини яратиш мумкин эмас? У жиддий бош қотира бошлади. Оқибатда «Сузувчи» деб номланган ҳалқани қалқонга маҳкамлашнинг ўзига хос усулини топди. Одатда тўртта бурама ишлатиларди. Энди эса қалқоннинг орқа томонига пружина ва тебранувчи планка ўрнатилиб, учтаси ёрдамида мустаҳкамликни ўзгартириш мумкин. Олим ихтиро этган бу ҳалқа мусобақаларда синаб кўрилгач, Иттифоқимиздаги баскетбол майдонларига ўрнатиш тавсия этилди.

Айни пайтда институтда бўлган киши институтнинг спорт залидаги янги баскетбол қалқони билан танишиши мумкин. Павел Иванович олий ўқув юртларида жисмоний тарбияни ривожлантиришга мўлжалланган ўқув дастурини ҳам ишлаб чиқди.

О. ЮНУСОВ.

Муҳаррир ўринбосари
С. Б. ЁҚУБОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги
Тошкент халқ таълими Бош бошқармаси

В. П. ЧКАЛОВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ БАЗАСИДАГИ

С. И. Кадишев номидаги 33-авиация ҳунар-техника билим юрти

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

1990—1991 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Учувчи аппаратларни йиғувчи слесарь, механика-йиғув ишлари слесари, учувчи аппаратлар деталларини тайёрлаш ва парчинлаб иш бажариш бўйича слесарь, кенг профилдаги станокчи, рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори, фрезерчи, электр-газ пайвандчи.

ЎҚИШГА 8 ВА 10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ҲАМДА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ВА ШАҲАР АТРОФИДА ЯШАБ ТУРУВЧИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

10-синфни тамомлаган ўқувчилар, шунингдек Совет Армияси сафларидан истеъфога бўшатилган ёшлар учун ўқиш муддати — 6—10 ой. Ўқувчиларга ойига 65 сўм стипендия тўланади. 8 синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар учун ўқиш муддати — 1—3 йил. Улар бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Билим юртини тамомлагандан сўнг талабаларга ўрта маълумот ҳақидаги диплом ва касб бўйича тегишли малака оширгани ҳақидаги ҳужжат берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ўқувчиларга стипендия сақланган ҳолда ишлаб топган ҳақининг 50 фоизи тўланади.

Билим юртидаги ўқиш даври умумий меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

ЎҚИШ — ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Билим юрти ҳарбий-спорт базасига эга. Вокаль-чолғу ансамбли, Авиамодель тўгараги, миллий чолғу асбоблари ансамбли, сурат чизиш студияси, духовой оркестр, дельтопланда парвоз этиш, компьютер техникаси тўгараклари ишлаб турибди. Билим юртида Ёшлар техника ижодиёти лабораторияси ишлаб турибди. Бу ерда ўқувчиларга бажарган иши учун 100 фоиз меҳнат ҳақи тўланади.

Билим юртини тамомлаб чиққанлар В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига ишга юборилади лар.

Билим юртини аъло баҳолар билан тамомлаганларга эса олий ўқув юртларининг кундузги ва кечки бўлимларига, шунингдек барча олий ўқув юртларига ўқишга киришлари учун йўлланмалар берилади.

Билим юртига ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишлари лозим: директор номига ариза, 8-синфни тамомлаганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, туғилгани ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт, медицина справкаси (0/86 форма), 6 дона фотосурат (3х4 ва 4х5 см).

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Бизнинг адрес: 700207, Тошкент шаҳри, Генерал Петров кўчаси, 331-уй (8, 30, 103, 106, 119, 171-автобуслар; 6, 29-трамвайларнинг «С. И. Кадишев номидаги билим юрти» бекати).

Телефонлар: 96-58-20, 96-47-70, 96-39-72.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги

34-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

9-11 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ ҚИЗЛАРНИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

1990—1991 ўқув йили учун

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Уй ишлаб чиқариш корхоналарининг аппаратчиси, ёрма ишлаб чиқариш корхоналарининг аппаратчиси, озуқа ем ишлаб чиқариш корхоналарининг аппаратчиси, нон ёпиш саноати машина ва ускуналари созловчиси, совутиш қурилмалари ремонти ва уларга хизмат кўрсатиш бўйича слесарь, тунукасоз, қандолатчи.

ЎҚИШ МУДДАТИ: 11-синф маълумоти билан — 1 йил, 9-синф маълумоти билан 2 йил.

Билим юртига 9-синф маълумоти билан қабул қилинганлар 3 маҳал бепул иссиқ овқат, формали кийим-бош билан таъминланадилар.

Билим юртига 11-синф маълумоти билан қабул қилинганларга ойига 30 сўм стипендия берилади.

Ишлаб чиқариш практикаси вақтида ўқувчилар иш ҳақининг 50 фоизи миқдорида пул мукофоти оладилар.

Билим юрти қошида кечки ўрта мактаб ишлаб турибди. Спорт секциялари, бадиий ҳаваскорлик ва турли тўгараклар мавжуд. Четдан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар ўрта ва олий ўқув юртларига ўқишга юборилади лар.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: директор номига ариза, маълумот ҳақидаги ҳужжат, паспорт ёки туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, яшаш жойидан справка, медицина справкаси, 6 дона фотосурат (3х4 см.), таржимаи ҳол.

Адрес: Тошкент шаҳри, Ҳамза ноҳияси, 2-Сельмаш проезди, 15-уй, (10, 16, 21, 28, 30, 48, 71, 72, 80, 111-автобусларнинг «Ташсельмаш» заводи» бекати, 13-трамвайнинг «Ташсельмаш» метро станцияси» бекати).

Тошкент шаҳар халқ таълими бошқармаси

26-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

8-10 СИНФНИ ТАМОМЛАГАН ЁШЛАРНИ

ЎЗБЕК ВА РУС ГРУППАЛАРИГА

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ЗАРГАРЛИК — 1,5 — 3 йил;

ЧИННИГА ГУЛ СОЛИШ — 1 — 3 йил;

ЧИННИ САРАЛОВЧИ — 1 — 3 йил;

ЧИННИ ШАКЛИНИ ТАЙЁРЛОВЧИ — 1 — 3 йил;

САНОАТ МАШИНАЛАРИНИ ТЎЗАТАДИГАН СЛЕСАРЛАР — 1 — 3 йил.

БИЛИМ ЮРТИГА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИНИНГ ТОШКЕНТ ВА ҚАЛИНИН РАЙОНИДА ЯШОВЧИ, ЁШИ 15 ВА УНДАН ЮҚОРИ БЎЛГАН 9—11 СИНФНИ БИТИРГАН ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқиш муддати — 8-синф маълумотига эга бўлган ёшлар учун 3 йил.

Ўқишга қабул қилинганлар бош-оёқ кийим ва уч маҳал иссиқ овқат билан таъминланадилар.

БИЛИМ ЮРТИДА ЎҚИШ МУДДАТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Билим юртида заргарлик ҳунарини ўрганган ўқувчилар Тошкент заргарлик заводига, чинникорлик ҳунарини ўрганган ўқувчилар Тошкент чинни заводига ишга жойлаштирилади.

Билим юртига имтиҳонсиз қабул қилинади.

ЎҚИШ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: директор номига ариза, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, маълумоти ҳақида гувоҳнома, медицина справкаси, расм (3х4 см. 6 дона), таржимаи ҳоли, ота-онасининг иш жойидан справка.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов райони, Сағбон кўчаси, 17-тупик. Телефонлар: 40-30-36, 40-30-38 (100, 59, 76, 166-автобусларнинг «Қўштут» бекати).

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги

27-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

1990—1991 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Юқори малакали ёғочсоз-дурадгор (ўқиш муддати — 1 йил), **дурадгор** (ўқиш муддати — 3 йил), **бадиий ва моделли мебель дурадгори** (ўқиш муддати—3 йил), **қурувчи дурадгор** (ўқиш муддати — 3 йил), **жилва бериш бўйича бўёқчи** (ўқиш муддати—3 йил), **пардозловчи, плита ётқизувчи, мозаикачи** (ўқиш муддати—3 йил).

БИЛИМ ЮРТИГА 9—11-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Уч йиллик ўқишни тамомлаганларга диплом берилади.

Ўқувчилар кунига 3 маҳал бепул овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқариш практикаси давридаги меҳнат ҳақининг 50 фоизи билан таъминланадилар.

Билим юртини аъло баҳолар билан битирганлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинади.

ЎҚИШ МУДДАТИ ИШ СТАЖИГА КИРАДИ.

27-ҳунар-техника билим юрти янги бинога жойлашган.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик тўгараги ташкил этилган, спорт комплексида бокс, кураш, шахмат, шашка, волейбол секциялари ишлайди.

Билим юрти директори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт (асли), маълумоти ҳақидаги гувоҳнома (асли), турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 4 дона фотосурат (3х4), 086/У формадаги медицина справкаси.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

ҲУЖЖАТЛАР СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳри, Спутник массиви, 4-квартал (19-троллейбус; 58, 40, 75, 98-автобусларнинг «27-билим юрти» бекати).

КИНОФИЛЬМЛАРНИ ИЖАРАГА БЕРИШ ТОШКЕНТ ШАҲАР ИДОРАСИ

1990 ЙИЛ 13 МАРТДАН БОШЛАБ

ПОЙТАХТ КИНОТЕАТРЛАРИДА

«ИЧКИЛИКБОЗЛИККА ЎТ ОЧАМИЗ!»

шиори остида

ҳужжатли фильмларнинг тематик

НАМОЙИШИНИ ЎТКАЗАДИ

«Нукус» кинотеатрида
13-18 мартда — **ТУЗАЛИШ.**

«Ўзбекистон ССР 25 йиллиги» кинотеатрида
13-18 мартда — **ЙЎЛДАН ОЗИШГА ЙЎЛ ҚЎЙМАНГ.**

«Москва» кинотеатрида
13-18 мартда — **ИНСОН ҚИЁФАСИ.**

Лисунов номли кинотеатрда
13-18 мартда — **ГЎЗАЛЛИККА ҚАРШИ ҲУЖУМ.**

«Қозоғистон» кинотеатрида
13-18 мартда — **ИЧКИЛИК ВА БОЛАЛАР.**

«Чайка» кинотеатрида
13-18 мартда — **ОҒИШ ДАРАЖАСИ.**

Кинофильмларни прокатга бериш Тошкент шаҳар идораси.

«ЧИЛОНЗОР» МАРКАЗИЙ

УНИВЕРСАЛ МАГАЗИНИДА

14—20 МАРТ КУНЛАРИ

БОЛАЛАР УЧУН

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлигининг пойабзал фабрикаларида ишлаб чиқарилган енгил, қулай пойабзалларнинг

САВДО-КЎРГАЗМАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

Савдо кўргазмасида мактабгача ва мактаб ёшидаги ўғил ва қиз болаларга мўлжалланган туфлилар, қўнжи калта ботинкалар, сандалетлар, гусариклар намойиш этилади.

«ЧИЛОНЗОР» МАРКАЗИЙ УНИВЕРСАЛ МАГАЗИНИ.

«Союзреклама» Бутуниттифоқ ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

ЎЗБЕКИСТОН МАДАНИЯТ ФОНДИ
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

13, 14 МАРТ СОАТ 19.30 ДА

«ҚАЛДИРҒОЧ ҚАНОТИДА КЕЛГАН ОВОЗЛАР»

ҚЎШИҚ ВА КУЛГИ КЕЧАСИ

ИШТИРОК ЭТАДИЛАР:
Одил ҚАРИМОВ, Ниёз УМАРОВ, Саломат ИБРОҲИМОВА ва Мирсаид ИСҲОҚОВлар

Сиз учун ўзларининг севги-муҳаббат, саховат, мурувват, гўзаллик ҳақидаги қўшиқларини бахшида этадилар.

Сизларнинг қалб тўрингиздан ўрин олган нодир сўз устаси, республика аскиячи ва қизиқчилар конкурсининг бир неча бор голиби, машҳур сўз устаси Муҳиддин ДАРВИШЕВ

ПРОГРАММАНИ интермедия ва тақлидлар билан Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари ГУЛЧЕҲРА ВА ЛУТФУЛЛА САЪДУЛЛАЕВЛАР олиб борадилар.

КЕЧАДАН ТУШГАН МАБЛАҒ ЎЗБЕКИСТОН МАДАНИЯТ ФОНДИГА ЎТКАЗИЛАДИ.

Кўпчилик бўлиб келиш учун буюртмалар қабул қилинади.

Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройининг кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилмоқда.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

29, 30 МАРТ СОАТ 16.00 ВА 19.30 ДА

«БАҲОР ХАЁЛОТИ»

КОНЦЕРТЛАРИ

ОЛЕГ ВА РОДИОН ГАЗМАНОВЛАР
ВА
НАТАША ПУШКОВАЛАР

Ўзларининг «Люсн», «Трубочист», «Маугли», «Светлячок», «Эскадрон», «Моя девчонка» қўшиқларини ижро этишади.

Касса соат 11 дан бошлаб 19.00 гача очиқ.
Маълумотлар олиш учун телефон — 45-92-13.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 13/III да **Маҳаббатсизлар**, 14/III да **Севги ҳақида афсона**, 15/III да **Зебуннисо**.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/III да **Ўғрини қароқчи урди**, 14/III да **Нажот истаб**, 15/III да **Пуч**.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 14/III да **Нурхон**, 15/III да **Кампир нетармиш**.

К. Ерматов номли — «ОШИҚ ЭРКАК» (тоқ соатларда).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ҚАСОС ВА ҚОНУН» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

КИНО

13 МАРТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Чайка — «КОИНОТДАГИ ХАЗИНАЛАР ОРОЛИ» (18.30, 21.00)
Москва — «РИО ФУҚАРОСИ» (18.20, 20.40).
К. Ерматов номли — «ОШИҚ ЭРКАК» (тоқ соатларда).
Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ҚАСОС ВА ҚОНУН» (18.30, 21.00).

14 МАРТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Чайка — «КОИНОТДАГИ ХАЗИНАЛАР ОРОЛИ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).
Москва — «РИО ФУҚАРОСИ» (11, 13.30, 16, 18.20, 20.40).

ОЛМАЛИҚ ПИВО-АЛКОГОЛСИЗ ИЧИМЛИКЛАР ЗАВОДИГА

ачитқи ишлаб чиқариш бўйича тажрибали технолог

КЕРАК

Қизиқиш уйғотган барча масалалар юзасидан қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилинсин: 5-27-28, 5-47-03.

Тошкент шаҳар, Ҳамза районидаги 231-ўрта мактаб томонидан **Умаров Алижон Акрамжанович** номига берилган 084830 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ **БЕКОР ҚИЛИНАДИ**

Тошкент шаҳар тез ёрдам клиник касалхонаси жамоаси клиник лаборатория мудири

Малика АБДУСАМАТОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек ва рус тилларида мустақил чиқади.

Р — 03157.
Тиражи 139.200. Индекс 64690. Д—2201.
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.